EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 4.11.2026
COM(2026) 715 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE

lihtsustamise, rakendamise ja täitmise tagamise kohta

Euroopa Komisjon

2026 ÜLEVAATLIK AASTAARUANNE

lihtsustamise, rakendamise ja täitmise tagamise kohta

SISUKORD

1. Eessõna 3

2. Kokkuvõte 5

3. Tulemuste saavutamine: põhimeetmed 7

   A. Lihtsustamine ja kulude kokkuhoid 7

   B. Rakendamine 12

   C. Nõuete täitmise tagamine 17

4. Edasised sammud 22

5. Lisa – Halduskoormuse vähendamine 24

1. Eessõna

Presidendi eessõna

Euroopa äriühingud seisavad silmitsi üha muutlikuma maailmamajandusega. Praegusel uuel ajastul võib haldusviivitustest ja tarbetutest kuludest sõltuda see, kas investeering tehakse või uus töökoht luuakse. Selleks et meie äriühingud saaksid konkureerida, vajavad nad keskkonda, mis võimaldab neil kiiresti tegutseda ja kindlalt investeerida. Seepärast oleme oma ametiaja algusest peale seadnud ***lihtsustamise*** *oma töö keskmesse. Meie eesmärk on muuta liit kiiremaks ja lihtsamaks normide abil, mis on paremini* ***kavandatud*** *ning mida* ***rakendatakse*** *ja* ***mille täitmist tagatakse*** *paremini.*

Me näeme juba tulemusi. Praeguse ametiaja algusest alates on komisjon teinud ettepaneku ***12 koondpaketi*** *kohta. Koos meie* ***muude lihtsustamisalgatustega*** *toovad need meetmed pärast täielikku rakendamist kaasa rohkem kui* ***22,3 miljardi euro*** *suuruse kokkuhoiu aastas. Need ei ole abstraktsed arvud. Need on vahendid, mida saab suunata hoopis teadusuuringutesse, innovatsiooni ja uute töökohtade loomisesse – just sellised investeeringud, mida Euroopa vajab majanduskasvu ja üleilmse konkurentsivõime tagamiseks.*

Selle tegevuskava elluviimine on jagatud vastutus. Euroopa ei saa lubada endale tarbetut keerukust, kattuvaid kohustusi ega täiendavaid riiklikke nõudeid, millega suurendatakse ebakindlust. Seepärast töötame koos liikmesriikidega uue ***ülereguleerimise vastase pakti*** *kallal, et tagada meie ühiste normide rakendamine, lisamata tarbetuid kohustusi, mille tõttu suurenevad kulud ja killustub ühtne turg.*

Mõjusate normide väljatöötamine ja rakendamine tähendab ka tihedat koostööd nendega, keda need mõjutavad. Ajavahemikul, mida käesolev aruanne hõlmab, suhtlesid kolleegiumi liikmed ***49 rakendamisdialoogi kaudu peaaegu 1000 sidusrühmaga****. Tehes tihedat koostööd liikmesriikide, piirkondlike ja kohalike omavalitsuste, sotsiaalpartnerite, ettevõtjate ja kodanikuühiskonnaga, saame tuvastada probleeme varem ja parandada normide rakendamist.*

Selleks et normid oleksid mõjusad, tuleb nõuetekohaselt ***tagada nende täitmine****. Kui liidu õigust ei järgita, võtab komisjon meetmeid. Viimase aasta jooksul on komisjon algatanud* ***874 rikkumismenetlust****, mis on kümne aasta jooksul suurim arv, ning sulgenud* ***499*** *rikkumismenetlust pärast seda, kui liikmesriigid kõrvaldasid tuvastatud puudused. See on oluline, sest tulemusliku täitmise tagamisega suurendatakse usaldust. Normidel põhinev liit tugineb kindlustundele, et norme kohaldatakse kogu Euroopas võrdselt.*

Lähiaastatel jätkame oma õigusraamistiku lihtsustamist ja korrastamist, tarbetu keerukuse kõrvaldamist ja ülereguleerimise vastu võitlemist. Lihtsam ja kiirem Euroopa on paremini valmis ebastabiilses maailmas konkureerima. Vaid konkurentsivõimeline Euroopa suudab saavutada tulemusi seal, kus see on kõige olulisem: eurooplaste igapäevaelus.

Ursula von der Leyen

Euroopa Komisjoni president

Volinik Valdis Dombrovskise eessõna

Euroopa konkurentsivõime sõltub mitte ainult järgitavast poliitikast, vaid ka sellest, kui hästi me seda poliitikat reguleerime ja rakendame. Meie ettevõtjad, eelkõige VKEd, vajavad selgemaid, lihtsamaid ja eri õigusaktide vahel vähem hajutatud norme. Samuti vajavad nad tõhusamaid haldusmenetlusi, sealhulgas kiiremat lubade andmist, kui nad soovivad ELis investeerida, uuendusi teha ja kasvada. Seetõttu on ***lihtsustamine komisjoni praeguse konkurentsivõime tegevuskava keskmes****.*

Meie senine töö – sealhulgas ***12 koondpaketti*** *ja muud lihtsustamismeetmed – võib aidata ettevõtjatel ja haldusasutustel säästa* ***ligikaudu 22,3 miljardit*** *eurot aastas. Nende meetmetega on komisjon teinud ettepaneku muuta nõuded proportsionaalsemaks iga äriühingu suurusega, lihtsustada menetlusi, ühtlustada aruandlusnõudeid, kasutada rohkem digilahendusi, püüelda realistlikuma ja tõhusama rakendamise poole ning vähendada ELi õigusaktide kumulatiivset mõju. Samm-sammult annab see käegakatsutavaid tulemusi:* ***suurem selgus****,* ***suurem õiguskindlus****,* ***väiksemad nõuete täitmisega seotud kulud****,* ***vähem paberitööd*** *ja* ***rohkem aega ettevõtluseks****. Loomulikult sõltub vastutus komisjoni ettepanekute täieliku potentsiaali realiseerimise eest ka Euroopa Parlamendist ja nõukogust, arvestades nende olulist rolli kaasseadusandjatena.*

Lihtsustamine tähendab õigusaktide kvaliteedi parandamist ja paremate tulemuste saavutamist praktikas. Seetõttu käib see käsikäes parema õigusloome ja uute normide koostamise parandamisega. Sel aastal ***ajakohastas komisjon oma parema õigusloome süsteemi,*** *nii et rohkematele ettepanekutele, sealhulgas kiireloomulistele või sihipärastele algatustele, lisatakse mõjuhinnangud. Peamised poliitikavariandid ning nende põhiline majanduslik, sotsiaalne ja keskkonnamõju määratakse nüüd kindlaks varasemas etapis, pakkudes poliitikakujundajatele ja sidusrühmadele sisukamat analüüsi.*

Oluline prioriteet on ka regulatiivse killustatuse vähendamine. Võtame näiteks riigihanked, kus kümned valdkondlikud õigusaktid sisaldavad konkreetseid menetlusi, mistõttu on süsteem haldusasutuste ja ettevõtjate jaoks väga koormav. Seetõttu koondatakse meie hiljutises riigihangete määruse ettepanekus suur osa sellest raamistikust ühte õigusakti. Peame seda konsolideerimis- ja kodifitseerimistööd järgnevatel aastatel jätkama.

Selle tegevuskava edu sõltub ***kõigi sidusrühmade hoolikast ärakuulamisest****. Lisaks muudele konsultatsioonivahenditele võimaldavad* ***rakendamisdialoogid*** *igal volinikul kuulda otse ettevõtjatelt, sotsiaalpartneritelt, avaliku sektori asutustelt ja kodanikuühiskonnalt, kuidas ELi normid praktikas toimivad ja kus need ei toimi. Samal ajal on oluline roll igal institutsioonil ja valitsustasandil:* ***Euroopa, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil****. Töötame intensiivselt vahendite kallal, mis aitavad liikmesriikidel vältida tarbetut või ebaproportsionaalset koormust. See on ka põhjus, miks tunneme heameelt parimaid tavasid vahetavate riiklike ja piirkondlike ametiasutuste koalitsioonide tekkimise üle.*

Meie eesmärkide saavutamiseks praktikas on sama oluline ka tulemuslik rakendamine ja täitmise tagamine. Ühised normid annavad tulemusi ainult juhul, kui neid kohaldatakse järjepidevalt kogu liidus. Seetõttu oleme 2026. aastal märkimisväärselt tõhustanud oma ***täitmise tagamise meetmeid,*** *sealhulgas* ***ELi ühtse turu toimimise*** *seisukohast olulistes valdkondades, pöörates erilist* ***tähelepanu ülereguleerimise minimeerimisele,*** *tagades samal ajal õiguste ja kaitsemeetmete säilimise.*

Töö jätkub. Komisjoni 2027. aasta tööprogrammis jätkatakse lihtsustamiskava elluviimist. Meie eesmärk on selge: Euroopa, kus on lihtsam investeerida, uuendusi ellu viia ja äriga tegeleda. See on mitte ainult täielikult kooskõlas Euroopaga, mis kaitseb ja võimestab oma kodanikke ja ettevõtjaid, vaid ka selle jaoks vajalik.

Valdis Dombrovskis

2. Kokkuvõte

Euroopa Komisjon seadis lihtsustamise, rakendamise ja täitmise tagamise jätkuvalt oma töö keskmesse, et **inimesed ja ettevõtjad saaksid ELi normidest rohkem kasu** ning nendega tugevdataks Euroopa jõukust ja konkurentsivõimet. 2026. aasta aprillis suurendati teatises „*Lihtsam, selgem ja paremini täidetav ELi normistik*“ seda eesmärki veelgi, nähes ette lõimitud lihtsuse põhimõtte, tugevama parema õigusloome raamistiku, regulatiivse korrastamise tegevuskava ning meetmed ülereguleerimise probleemi lahendamiseks ning kiiremaks ja jõulisemaks täitmise tagamiseks.

Meie prioriteet on jätkata selle eesmärgi alusel tulemuste saavutamist. Lihtsustamise hoogu tuleb hoida ning kõik institutsioonid peavad kinni pidama tegevuskavas **„Üks Euroopa, üks turg“** kokku lepitud tähtaegadest. Käesolev **teine ülevaatlik aastaaruanne** hõlmab ajavahemikku 1. augustist 2025 kuni 31. juulini 2026 ning selles tehakse kokkuvõte peamistest edusammudest ja saavutatud tulemustest kooskõlas tegevuskavaga, mille president von der Leyen esitas oma **kirjas ELi juhtidele** seoses nende 12. veebruaril 2026 Alden Biesenis toimunud kohtumisega, ning sellest tulenevate **Euroopa Ülemkogu** 19. märtsi 2026. aasta **järeldustega**. Lisaks on iga kolleegiumi liige koostanud lihtsustamise, rakendamise ja täitmise tagamise kohta oma vastutusalas iga-aastase eduaruande, mis hõlmab sama aruandeperioodi.

Selle tegevuskava elluviimine eeldab kõigi institutsioonide ja valitsustasandite **jagatud vastutust**. Euroopa Parlamendil ja nõukogul on keskne roll poliitiliste ambitsioonide muutmisel käegakatsutavateks seadusandlikeks tulemusteks, samal ajal kui liikmesriike kutsutakse üles järgima ELi tasandi lihtsustamist, sealhulgas tagades ELi õiguse õigeaegse ja nõuetekohase kohaldamise ning vältides ja käsitledes ühtsele turule kahjulikku ülereguleerimist. Järjepidevad ambitsioonid igas etapis on olulised, et luua lihtsam normistik ning jõukam ja konkurentsivõimelisem Euroopa.

Peamised saavutused

Komisjon tegi aruandeperioodil ettepaneku **kuue koondpaketi** ja 15 muu **lihtsustamisalgatuse** kohta, millega hoitakse igal aastal kokku hinnanguliselt **13 miljardit eurot** halduskulusid, sealhulgas **4,3 miljardit eurot** VKEde puhul. Alates komisjoni ametisse astumisest 2024. aasta detsembris on kõigi **12** koondpaketi ja muude lihtsustamisalgatuste potentsiaalne netosääst jõudnud igal aastal rohkem kui **22,3 miljardi euroni,** mis moodustab **59,5 %** ametiaja lõpuks seatud eesmärgist.

Komisjoni liikmed on pidanud **49 rakendamisdialoogi**. Rakendamise toetamist on tugevdatud mitmesuguste vahendite ja programmide kaudu, et aidata liikmesriikidel, ettevõtjatel ja sidusrühmadel ELi norme ja poliitikameetmeid tulemuslikult üle võtta ja rakendada. Tegevuslike vaatenurkade kogumiseks on tehtud rohkem kui **60 tegeliku olukorra kontrolli**.

Märkimisväärseid edusamme on tehtud ka **ELi õiguse täitmise tagamisel**, ühtse turu põhivabadusi kahjustavate tõkete kõrvaldamisel, õigusriigi põhimõtte järgimisel ning selle tagamisel, et ELi normid toimivad tulemuslikult Euroopa inimeste ja ettevõtjate hüvanguks. Komisjon algatas aruandeperioodil **874 rikkumismenetlust**, mis on viimase kümne aasta suurim arv. Samuti lõpetas komisjon **499** rikkumismenetlust pärast seda, kui liikmesriigid olid tuvastatud probleemid lahendanud. Kokku tegeleb komisjon **1909** juhtumiga, kus liikmesriigid on rikkunud ELi norme.

3. Tulemuste saavutamine: põhimeetmed

A. Lihtsustamine ja kulude kokkuhoid

Alates praeguse komisjoni ametiaja algusest on *ettevõtluse lihtsustamisest Euroopas* saanud üks peamisi prioriteete, et suurendada ELi konkurentsivõimet ja tagada jätkuv jõukus ka tulevastele põlvkondadele.

Komisjon võtab ulatuslikke meetmeid ELi konkurentsivõime edendamiseks, nagu on sätestatud konkurentsivõime kompassis. See hõlmab ELi normide lihtsustamist ja bürokraatia vähendamist eesmärgiga vähendada ametiaja lõpuks kõigi ettevõtjate halduskoormust vähemalt 25 % ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate puhul vähemalt 35 %.

Juba on jõustunud mitu lihtsustamisettepanekut, sealhulgas I koondpakett (kestlikkusaruandluse ja hoolsuskohustuse kohta), II koondpakett (ELi investeerimisvahendite kohta), III koondpakett (ühise põllumajanduspoliitika lihtsustamise kohta), osa VII koondpaketist (digitaalse tehisintellekti komponendi kohta) ja osa X koondpaketist (biotsiidide kohta). Nende õigusaktidega vähendatakse eeldatavasti kiiresti ettevõtjate ja riiklike ametiasutuste halduskoormust. Muud ettepanekud jõustuvad eeldatavasti varsti pärast IV koondpaketi (väikeste keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate, digitaliseerimise ja ühtsete kirjelduste kohta), V koondpaketi (kaitse kohta) ja VI koondpaketiga (kemikaalide kohta) seoses saavutatud poliitilisi kokkuleppeid.

Seni tehtud märkimisväärsed edusammud näitavad, et EL suudab otsusekindlalt tegutsedes kiiresti tulemusi saavutada. **Siiski on endiselt probleeme**, sealhulgas seoses ettepanekute vastuvõtmise kiiruse ja **ambitsioonikuse taseme** säilitamisega õigusloome protsessis. See võib mõnikord kahjustada komisjoni kavandatud kulude kokkuhoidu, lükata edasi muudatuste positiivse mõju avaldumist kohapeal ning nõrgendada kolme institutsiooni võetud poliitilist kohustust, mis on võetud tegevuskavas „Üks Euroopa, üks turg“ raames ja mille kohaselt tuleb ELi õigusnormide lihtsustamise meetmed vastu võtta 2026. aasta lõpuks.

Aruandeperioodil on komisjon esitanud **kuus koondpaketti**, mille konkreetne eesmärk on vähendada halduskoormust ja lihtsustada ELi õigusraamistikku. Nende pakettidega, mida nimetatakse nende valdkondadevahelise haarde ja sihipärasuse pärast koondettepanekuteks, vähendatakse halduskoormust eeldatavasti rohkem **kui 5,2 miljardi** euro võrra korduvate halduskulude kokkuhoiu näol VKEde, suuremate ettevõtjate ja haldusasutuste puhul.

VII koondpaketi (**digipakett**) eesmärk on lihtsustada kehtivaid norme andmete, küberturvalisuse ja tehisintellekti kohta. Kogu paketiga kaasneb igal aastal hinnanguliselt ligikaudu **1,2 miljardi euro** suurune korduvate halduskulude kokkuhoid. Selle eesmärk on parandada juurdepääsu andmetele, toetades Euroopas konkurentsivõimelisi ja vastutustundlikke tehisintellekti rakendusi, tehes sihipäraseid muudatusi, et muuta isikuandmete kaitse üldmääruses sätestatud kohustused selgemaks ja lihtsamaks ning konsolideerida andmemäärust. Tehisintellekti käsitleva määruse sihipärase kohandamise eesmärk on õigusnormide tulemuslikum kohaldamine ja tehisintellektiga tegelevatele novaatoritele õiguskindluse tagamine. Paketi eesmärk on ka ühtlustada intsidentidest teatamise raamistikke kogu liidus, vähendades ettevõtjate, eelkõige VKEde kulusid. Kavandatud meetmetega kaasneb käegakatsutav kasu ka kodanikele, kuna käsitletakse küpsiste teavitustega seotud väsimust – see on konkreetne lihtsustamismeede, mis võib tuua kasu miljonitele eurooplastele nende igapäevaelus. Kuigi tehisintellekti (digitaalne tehisintellekti komponent) käsitlevad kavandatud muudatused on juba vastu võetud ja need jõustusid 27. juulil 2026,[1] peetakse ülejäänud paketi (digikomponent) üle parlamendi ja nõukoguga veel läbirääkimisi.

VIII koondpaketi (keskkonnaalased õigusaktid) eesmärk on lihtsustada ELi keskkonnaalaseid õigusakte, millega reguleeritakse tööstusheidet, ringmajandust, loamenetlustega seotud keskkonnamõju hindamist ja georuumilisi andmeid. Selliste meetmetega nagu keskkonnamõju hindamise ühtlustamine ja kiirendamine või laiendatud tootjavastutuse volitatud esindajate määramise paindlikkus vähendatakse bürokraatiat ja ettevõtjate kulusid, kiirendatakse lubade andmist ja aidatakse avaliku sektori asutustel tõhusamalt toimida. Selle paketiga hoitaks kuludelt hinnanguliselt kokku ligikaudu 1 miljard eurot, **millest 890 miljonit** eurot tuleks igal aastal

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2026/1744, 8. juuli 2026, millega muudetakse määruseid (EL) 2024/1689, (EL) 2018/1139 ja (EL) 2023/1230 seoses tehisintellekti käsitlevate ühtlustatud õigusnormide (tehisintellekti käsitlev digivaldkonna koondpakett) rakendamise lihtsustamisega.

korduvate halduskulude arvelt, säilitades samal ajal keskkonna ja inimeste tervise kaitse kõrge taseme.

Autotööstust käsitleva IX koondpaketi eesmärk on vähendada Euroopa tootjate halduskulusid, parandades mitme autotööstust reguleeriva ELi õigusakti regulatiivsete nõuete sidusust ja järjepidevust. See hõlmab sõidumeerikute määruse lihtsustamist, et hõlbustada elektrikaubikute kasutuselevõttu, ning Euro 7 määruse lihtsustamist, et lihtsustada väiketootjate ja eriotstarbeliste sõidukitega seotud norme. Samuti kehtestatakse sellega väikeste taskukohase hinnaga autode algatuse raames uus sõidukikategooria. Hinnanguliselt aitaks see kokku hoida ligikaudu 706 miljonit eurot, **millest 50,8 miljonit eurot** tuleks igal aastal korduvate halduskulude arvelt. Ettepanekuga saaks seega suurendada Euroopa autotööstuse konkurentsivõimet, eelkõige lihtsustades mootorsõidukite tehnilisi nõudeid ja katsemenetlusi.

Toidu- ja söödaohutust käsitlev X koondpakett on valdkondadevaheline pakett, mille eesmärk on lihtsustada ELi norme ja menetlusi, mis hõlmavad valdkondi alates taimekaitsest ja biotsiididest kuni söödalisandite, ametliku kontrolli ning loomade tervise ja heaoluni. Hinnanguliselt aitaks ettepanek hoida nõuete täitmisega seotud kuludelt kokku rohkem kui 1 miljard eurot, **millest 939 miljonit** eurot aastas oleks korduvate halduskulude kokkuhoid, säilitades samal ajal ELi ranged nõuded toidu- ja söödaohutuse ning tervise- ja keskkonnakaitse vallas. Ettepaneku eesmärk on anda põllumajandustootjatele suurem valik toidu tootmiseks kasutatavaid sisendeid, eelkõige seoses uuenduslike bioloogiliste taimekaitsevahenditega. See võimaldaks põllumajandustootjatel kasutada keskkonnahoidlikke taimekaitsevahendeid varem, aidates neil kaitsta põllukultuure ja toetades samal ajal kestlikumat põllumajandust. Sektorile tuleks kasuks digitaalne märgistamine ja ühtlustatud piirikontroll ning tõhusamad ja riskipõhisemad pestitsiidide ja biotsiididega seotud pikendamismenetlused. Kavandatud lihtsustamisega vähendataks märkimisväärselt ka liikmesriikide ametiasutuste halduskoormust.

Maksustamist käsitleva XI koondpaketiga lihtsustatakse ELi maksueeskirju ning vähendatakse aruandlus- ja nõuete täitmisega seotud koormust, et hõlbustada ettevõtjate tegutsemist kogu ELis, säilitades samal ajal tugeva kaitse maksupettuste, maksudest kõrvalehoidumise ja maksustamise vältimise eest. Kõrvaldades aegunud sätted, piirates killustatust, tugevdades maksuvaidluste lahendamise mehhanisme ning suurendades ettevõtjate ja maksuhaldurite õiguskindlust, tugevdatakse eeldatavasti ühtset turgu ja suurendatakse Euroopa ettevõtjate konkurentsivõimet. Hinnanguliselt tooks see kaasa rohkem kui 6,6 miljardi euro suuruse üldise kokkuhoiu, sealhulgas korduvate halduskulude **2 miljardi** euro suuruse kokkuhoiu aastas.

Energiatooteid käsitleva **XII koondpaketiga** lihtsustatakse energiamärgistuse ja rehvide märgistamise norme, muutes nõuded tarnijatele ja jaemüüjatele lihtsamaks. Kavandatud muudatused võimaldaksid suuremat paindlikkust märgiste kuvamisel sõltuvalt tootest, andes samal ajal tarbijatele siiski selget ja võrreldavat teavet, et nad saaksid teha teadlikke valikuid. Hinnanguliselt kaasneb sellega igal aastal kuni **123 miljoni euro** suurune korduvate halduskulude kokkuhoid.

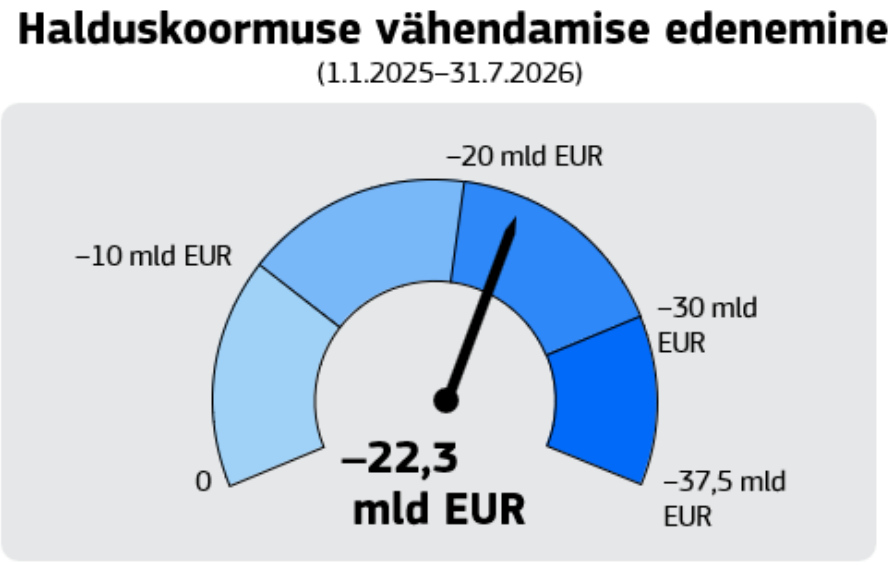
Lisaks koondpakettidele tegi komisjon ettepanekuid **muude olulise lihtsustamismõõtmega algatuste kohta**, nagu meditsiiniseadmeid ja *in vitro* diagnostikat käsitlevate ELi õigusnormide läbivaatamine, maksustamisalase halduskoostöö direktiivi uuesti sõnastamine või küberturvalisuse 2. määrus – uus küberturvalisuse pakett, millega veelgi tugevdada ELi küberturvalisuse alast vastupanuvõimet ja suutlikkust ELis. Nende lihtsustamisettepanekutega vähendatakse halduskoormust **hinnanguliselt 7,8 miljardi** euro võrra aastas.

Kokku võib kuuest koondpaketist ja muudest lihtsustamisalgatustest tulenev korduvate halduskulude kokkuhoid aruandeperioodil **ulatuda 13 miljardi euroni** aastas, millest **4,3 miljardit** eurot **hoitakse kokku konkreetselt VKEde puhul**. Kokkuhoid hõlmab 861,7 miljonit eurot VII koondpaketist (digipoliitika kohta), 1,5 miljardit eurot meditsiiniseadmeid ja *in vitro* diagnostikat käsitlevate ELi normide sihipärasest läbivaatamisest, 972,4 miljonit eurot biotehnoloogia määruse ettepanekust (geneetiliselt muundatud mikroorganismide turuleviimist ja elundite töötlemist käsitlevad osade) ning 227,3 miljonit eurot X koondpaketist (toidu- ja söödaohutuse kohta).

Alates ametisse astumisest 2024. aasta detsembris on komisjon teinud ettepaneku 12 koondpaketi kohta ja lisanud oma iga-aastastesse tööprogrammidesse tugeva lihtsustamismõõtme[2]. Koos teiste lihtsustamisalgatustega võivad need meetmed pärast täielikku rakendamist aidata igal aastal kokku hoida **22,3 miljardit** eurot (sh 7,7 miljardit eurot konkreetselt VKEd puhul) korduvate halduskulude pealt (*vt lisa*). See moodustab 59,5 % eesmärgist, mis tuleb saavutada komisjoni praeguse koosseisu ametiaja lõpuks 2029. aastal. Lisaks vähendas komisjon ühekordseid

[2] Näiteks on komisjoni 2026. aasta tööprogrammi 47 seadusandlikust ettepanekust 25-l märkimisväärne lihtsustamismõõde.

kulusid 5.6 miljardi euro ulatuses[3].

Regulatiivne korrastamine ja stressitestimine

Komisjon on kindlalt otsustanud lihtsustamise hoogu säilitada. 2026. aasta aprillis käivitas komisjon ELi õigusaktide regulatiivse korrastamise tegevuskava. Selle eesmärk on luua ELi raamistik, millega tagatakse inimestele õiguskaitse ja võimaldatakse ELi ettevõtjatel kasvada, kõrvaldades põhjendamatud kulud ja võimalikud vastuolud. Tegevuskavas keskendutakse 2026. ja 2027. aastal 12 prioriteetsele valdkonnale: kaupade ja teenuste vaba liikumine, finantsteenused, toll, maksustamine, tervishoid ja toiduohutus, põllumajandus, transport, energeetika, kliima, keskkond, digivaldkond, eluase ja lubade andmine.

Tegevuskavas esitatud olulistest meetmetest on mitu juba ellu viidud. Näiteks on komisjon koondanud **riigihangete määruse** abil sätted, mis olid varem hajutatud mitme õigusakti vahel. Aruandeperioodil esitas komisjon ka **energiatoodete koondpaketi ja maksustamise koondpaketi**, millele oli lisatud **uuesti sõnastatud maksustamisalase halduskoostöö direktiiv**. Uuesti sõnastamine aitab vähendada ELi ettevõtjate nõuete täitmisega seotud kulusid rohkem kui **1 miljardi euro** võrra aastas, tagades samal ajal, et maksuhalduritel on endiselt kõik vajalikud vahendid, et kaitsta maksutulu ning võidelda maksupettuste, maksudest kõrvalehoidmise ja maksustamise vältimise vastu.

Tegevuskava on osa laiemast lihtsustamispüüdlusest ja tugineb sellele, sealhulgas käimasolevale tööle **ELi õigustiku stressitestimiseks**. Komisjon vaatab läbi kõik ELi õigusaktid, et saada ülevaade nende kumulatiivsest mõjust, võimalikest vastuoludest ja meetmetest nende lihtsustamiseks. Iga volinik viib läbi oma pädevusalasse kuuluvate õigusaktide stressitesti, mida juhib rakendamise ja lihtsustamise volinik.

Näited aruandeperioodil tehtud stressitestidest hõlmavad **heitkoguste vähendamise riiklike kohustuste direktiivi** hindamise järelmeetmeid, mis aitavad teha kindlaks lihtsustamisvõimalusi, nagu riikliku õhusaaste kontrolli programmi vormi täpsustamine või poliitika ja meetmete veebitööriista (poliitikasuundade ja meetmete tööriist) täiustamine ning ökosüsteemi seire tõhustamine. Looduskaitse valdkonnas on avatud avaliku konsultatsiooniga algatatud linnudirektiivi ja elupaikade direktiivi stressitestimine. Praegu toimuva **digivaldkonna toimivuskontrolli** eesmärk on testida ELi digivaldkonna õigusnormide vastastikust täiendavust, tõhusust ja tulemuslikkust, pöörates erilist tähelepanu konkreetsete õiguslike mõistete ja määratluste sidususele, õigusnormide kumulatiivsele mõjule ja nende juhtimissüsteemidele. **Krüptovaraturgude raamistiku** käimasoleva läbivaatamise eesmärk on mõista, kas praegune raamistik on otstarbekohane, tuginedes kogemustele ning turu ja poliitika arengule.

Komisjoni tööd lihtsustamise ja regulatiivsel korrastamise vallas toetab ka uus sidusrühmade kõrgetasemeline

[3] Käesoleval aruandeperioodil tuleneb ühekordne kulude kokkuhoid eelkõige 28. režiimist (384 miljonit eurot), tööstuse kiirendamise õigusaktist (239 miljonit eurot) ja VII koondpaketist (digipakett) (1,6 miljardit eurot).

koostöörühm – **lihtsustamisplatvorm**[4]. Platvorm teeb ettepanekuid selle kohta, kuidas muuta ELi õigusnormid ja nende rakendamine lihtsamaks ja kergemini kohaldatavaks. Sellesse kaasatakse ettevõtjate ühenduste, kodanikuühiskonna organisatsioonide, VKEde, sotsiaalpartnerite, nõuandekomiteede ja valitsuse ekspertide esindajad.

Lisaks on **delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktide** põhjalik läbivaatamine viinud selleni, et ligikaudu **30 % kavandatud õigusaktidest on jäetud prioriteetide seast välja**. Läbivaatamine aitas tagada, et teisesed õigusaktid on endiselt proportsionaalsed ja nende puhul välditakse tarbetu keerukuse tekitamist, et täita võimalikult hästi esmaste õigusaktide eesmärke. **Regulatiivse distsipliini põhimõte** peaks tulevikus olema kesksel kohal selle hindamisel, millal on rakenduseeskirjade jaoks vaja uusi volitusi. Komisjon hindab hoolikalt nende kasulikkust, et vältida tarbetute kulude kuhjumist või keerukust, ning pakub delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktide jaoks välja üksnes hästi kavandatud volitused, mis on rangelt vajalikud ELi õigusnormide või rahvusvaheliste kohustuste tulemuslikuks rakendamiseks ja täitmise tagamiseks.

Lõimitud lihtsuse põhimõte

Lõimitud lihtsuse põhimõtte eesmärk on parandada liidu õiguse **kvaliteeti, selgust ja täidetavust**. Uutes seadusandlikes ettepanekutes tuleb vältida tarbetut keerukust ja killustatust alates esimestest ettevalmistusetappidest. Õigusaktid tuleks koostada nii, et mõjutatud isikud mõistavad hõlpsasti poliitikameetme eesmärki, teavad, kes ja millal peab tegutsema, näevad, kuidas uued õigused ja kohustused on seotud olemasolevate õigustega, ning mõistavad, kuidas nõuetele vastavus ja täitmise tagamine praktikas toimib. Selgemate ja arusaadavamate normidega tagatakse järjepidevam rakendamine, suurem õiguskindlus ja paremini toimiv ühtne turg. Samal ajal aitab **digivalmis** poliitikakujundamine kaasa sidusamatele normidele, nende sujuvamale digitaalsele rakendamisele ja edusammudele halduskoormuse vähendamisel.

Head ettepanekud peavad põhinema **kindlatel tõenditel**. Selleks tugevdas komisjon oma 2026. aasta aprilli teatises parema õigusloome raamistikku, tagamaks, et ettepanekud, sealhulgas kiireloomulised või sihipärased ettepanekud, põhinevad kvaliteetsetel tõenditel ja sidusrühmadelt saadud teabel ning neid kontrollib õiguskontrollikomitee.

Lõimitud lihtsus eeldab **rangemat regulatiivset distsipliini**, kusjuures pööratakse suuremat tähelepanu subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtetele ning piiratakse rohkem delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktidega seotud volitusi. Kui see on õiguslikult teostatav ja asjakohane, soodustab see ka ammendavate eeskirjade süstemaatilisemat kasutamist ja täielikku ühtlustamist ühtse turu küsimustes, et vähendada killustatust ja ülereguleerimise ohtu. Sellega edendatakse tulevikukindlat ja kohandatavat reguleerimist, kasutades järelevalve- ja hindamisklausleid ning vajaduse korral aegumisklausleid, et aegunud või tarbetud normid ei jääks määramata ajaks kehtima. Üksikasjalikumates põhjendustes esitatakse õigusakti põhjused ja juhised, kuidas seda tuleb tõlgendada, selle asemel, et õigusakti sätteid lihtsalt ümber sõnastada või viidata väheseotud poliitilistele algatustele või eesmärkidele. Rakendamist hõlbustab ka kodifitseerimise ja uuesti sõnastamise meetodite laialdasem kasutamine ning suuremad jõupingutused valdkondlike ja üldiste õigusaktide ning uute ja olemasolevate sätete vahelise sidususe tagamiseks. Samal ajal püüab komisjon kehtestada realistlikumad ülevõtmise ja rakendamise tähtajad, kaaludes asjakohasel juhul süstemaatiliselt selliseid meetmeid nagu varem kehtinud nõuete ajutise kohaldamise klauslid, ajapikendused ja järkjärguline kasutuselevõtt. Komisjon taotleb sellega seoses Euroopa Parlamendi ja nõukogu toetust.

Komisjon on hakanud neid põhimõtteid ellu viima. Komisjoni talitused juhinduvad oma töös alates poliitikakujundamise protsessi algusest **lõimitud lihtsuse kontrollnimekirjast**. Lisaks kohustuslikele koolitusprogrammidele ja ajakohastatud õigusaktide koostamise juhenditele on loodud **õigusliku kvaliteedi** korrespondentide võrgustik. Ettevalmistamisel on ka **VKEde tegevust soodustavate sätetega** seotud head tavad ja õigusaktide näidisklauslid.

Sidusrühmade ärakuulamine

Rakendamisdialoogid

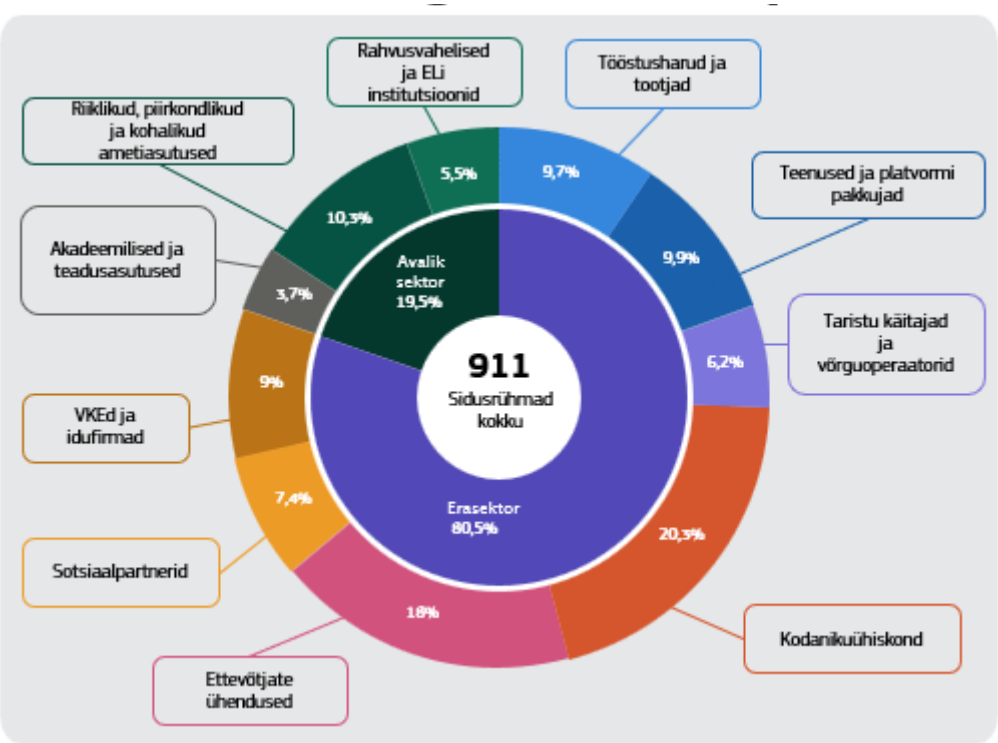
[4] Otsus 2026/3005 – ET – EUR-Lex – komisjoni 28. aprilli 2026. aasta otsus, millega luuakse lihtsustamisplatvorm.

Kõik komisjoni liikmed jätkasid sidusrühmadelt tagasiside küsimist, et hõlbustada ELi poliitikameetmete rakendamist ning ELi normide ja kuluprogrammide lihtsustamist. Aruandeperioodil peeti **49 rakendamisdialoogi,**[5] milles osales peaaegu 1 000 sidusrühma kõigist liikmesriikidest.

Paljud võtsid sõna liikmete ja sidusettevõtjate ulatuslike võrgustike nimel,[6] laiendades märkimisväärselt arutelude ulatust ja representatiivsust. Dialoogid kajastasid nii era- kui ka avaliku sektori, eelkõige ettevõtjate, VKEde, idufirmade, riiklike ametiasutuste, sotsiaalpartnerite, kodanikuühiskonna ja teadusasutuste erinevaid seisukohti.

Alates rakendamisdialoogide algusest on sel viisil konsulteeritud rohkem kui **1500** sidusrühmaga. Dialoogide käigus saadud peamisi teadmisi on arvesse võetud komisjoni lihtsustamisalgatustes, uutes ettepanekutes ja rakendamisprobleemide paremaks mõistmiseks.

Rakendamisdialoogide sidusrühmad alamkategooriate kaupa

Tegeliku olukorra kontroll

Komisjon tegi aruandeperioodil **rohkem kui 60 tegeliku olukorra kontrolli**. Need aitavad teha kindlaks head tavad, soovimatud tagajärjed, toetusmeetmed, rakendamistakistused ja võimalused regulatiivsete eesmärkide tõhusa saavutamise tagamiseks, sealhulgas tehes kindlaks koormuse vähendamise võimalused. Kontrolle tehakse koostöös ELi norme kohaldavate praktikutega, mis annab komisjonile võimaluse koguda **otseseid praktilisi kogemusi** ja vahetut tagasisidet selle kohta, kuidas norme ja poliitikameetmeid mitmesugustes poliitikavaldkondades rakendatakse. Selle sihtotstarbelise ja tehnilisema vahendiga täiendatakse muid komisjoni korraldatud konsultatsioone[7].

Tegeliku olukorra kontrollidel käsitletavate küsimuste hulka kuulub näiteks see, kas ja kuidas mõjutab ELi panganduse regulatiivse struktuuri keerukus ühtse turu tõhusust, järjepidevust ja toimimist. Praktikud andsid komisjonile ka ülevaate oma kogemustest energiatooteid käsitlevas õigusraamistikus sätestatud normide

[5] Teave rakendamisdialoogide teemade kohta, kutsutud sidusrühmade loetelu ja kokkuvõtlikud järeldused avaldatakse korrapäraselt siin: Implementation Dialogues – Euroopa Komisjon.

[6] Näiteks nende osalejate hulgas, kes esindavad üksnes VKEsid, võeti rakendamisdialoogides arvesse järgmiste osalejate seisukohti: European DIGITAL SME Alliance, mis on suurim IKT võrgustik, mis esindab rohkem kui 45 000 digivaldkonna VKEd kogu Euroopas; SME4SPACE koondab rohkem kui 900 kosmosesektoris tegutsevat VKEd; ja tunnustatud sotsiaalpartner SME United, kes kõneleb 26,1 miljoni VKE nimel Euroopas.

[7] OECD õiguspoliitika ülevaade, 2025 (EN).

kohaldamisel. Tulemusi kasutati energiatooteid käsitleva XII koondpaketi ettevalmistamisel. Põllumajanduses koguti 2026. aasta märtsis toimunud tegeliku olukorra kontrolli käigus praktikutelt teavet põllumajandustoodete ja toiduainete tarneahelas esinevaid ebaausaid kaubandustavasid käsitleva direktiivi rakendamise kohta. Riigiabi eeskirjade täitmise eraõiguslikku tagamist ja riigiabi eeskirjade kasutamist liikmesriikide kohtutes käsitleva tegeliku olukorra kontrolli käigus koguti kohtunikelt, juristidelt, akadeemilistelt ringkondadelt ja muudelt sidusrühmadelt teavet praktiliste probleemide ja võimaluste kohta riigiabi eeskirjade täitmise tagamisel riiklikul tasandil. ELi statistikaalaste õigusaktidega seoses uuriti 2025. ja 2026. aastal korraldatud tegeliku olukorra kontrollides ametliku statistika jaoks kogutud andmete taaskasutamise teostatavust ning rõhutati vajadust viia statistilised mõisted kooskõlla muudes valdkondades, näiteks ettevõtluses või raamatupidamises kasutatavate mõistetega.

B. Rakendamine

Komisjon suurendas oma jõupingutusi, et jälgida rakendamise puudujääke ja toetada liikmesriike ELi õigusaktide ja poliitikameetmete kiire, tulemusliku ja järjepideva rakendamise tagamisel, andes suuniseid ja tehnilist abi, pakkudes suutlikkuse suurendamise toetust ja osaledes struktureeritud dialoogis. Samuti toetas ta ettevõtjaid ja inimesi ELi normide kohaldamisel, aidates vähendada tarbetut koormust. Pöörasime erilist tähelepanu haldussuutlikkuse suurendamisele, digivahendite ja tehisintellekti arendamisele, et hõlbustada rakendamist, ülereguleerimise käsitlemisele ja normide järjepideva kohaldamise edendamisele kogu ELis, sealhulgas Euroopa ametite töö kaudu.

Strateegiliste prioriteetidega seoses toetas komisjon **seadusandlike ja muude kui seadusandlike algatuste** elluviimist, saavutades ELi poliitikameetmetega kohapeal tulemusi. **Konkurentsivõime** valdkonnas keskendusime ühtse turu tõkete ennetamisele ja kõrvaldamisele, vähendades piiriüleste teenustega seotud halduskoormust ja vältides uusi tõkkeid. Samuti tegime ettepanekuid meetmete kohta **kriitilise tähtsusega toorainete määruse** ja **tegevuskava „RESourceEU“** rakendamiseks, sealhulgas nõudluse koondamise, pakkumise ja nõudluse kooskõlastamise ning aruandluskohustuste valdkonnas.

Energeetika valdkonnas andsime sihipäraseid suuniseid ja korraldasime seminare, et toetada liikmesriike Venemaalt energia importimise järkjärgulisel lõpetamisel. **Keskkonna** valdkonnas pakuti uute juhenditega – koos mitmes liikmesriigis toimunud struktureeritud dialoogidega – suuremat selgust ja paindlikkust ELi veealaste õigusaktide kohaldamisel. Samuti avaldasime juhendid ja korduma kippuvad küsimused, milles selgitati pakendamiseeskirjade tõlgendamist. **Kaitsevaldkonnas** toetasime Euroopa julgeolekumeetmete rahastamisvahendi (SAFE-rahastamisvahendi) kiiret rakendamist, sealhulgas rohkem kui 200 kahepoolset kohtumist, et aidata koostada riiklikke kavasid.

Ühtekuuluvuspoliitika raames toetas komisjon liikmesriike vahehindamise käigus kasutusele võetud suurema paindlikkuse kasutamisel, et suunata kiiresti 35 miljardi euro ulatuses investeeringuid konkurentsivõime, kaitse, taskukohase eluaseme, veemajanduse ja energeetika valdkonda. Samuti julgustati **lihtsustatud kuluarvestuse ja kuludega sidumata rahastamise** laialdasemat kasutamist, vähendades sõltuvust üksikasjalikust kuluaruandlusest ning aidates ametiasutustel ja toetusesaajatel keskenduda tulemuste saavutamisele.

Rakendamisdialoogide järelmeetmed

Komisjon võttis rakendamisdialoogide käigus väljendatud **sidusrühmade seisukohtade** alusel **konkreetseid meetmeid**, luues seega otsese tagasisideahela ELi õiguse mõjususe kohta. Eelkõige aitasid nende dialoogide käigus saadud õppetunnid komisjonil koostada mitu koondpaketti, sealhulgas digivaldkonna normide ja isikuandmete kaitse üldmääruse, toidu- ja söödaohutuse, küberturvalisuse ja andmepoliitika ning energiatõhusate toodete kohta. Laiemalt kogusime ka arvamusi selle kohta, kuidas lihtsustada ja kiirendada keskkonnamõju hindamist ja lubade andmist.

Rakendamisdialoogide kasulikkus ulatub kaugemale kehtivate normide lihtsustamisest. Need aitavad komisjonil üha enam **kujundada uusi poliitilisi lahendusi** olemasolevatele probleemidele, võttes poliitiliste probleemide ja valikute hindamisel arvesse tegelikku rakendamist ning sidusrühmade seisukohti ja kogemusi. Nii on see olnud mitmes valdkonnas, sealhulgas kiibimääruse 2.0, ELi vaesusevastase strateegia, Euroopa äärepoolseimate piirkondade strateegia ja Euroopa riski- ja kasvukapitalifondide eelseisva läbivaatamise puhul.

Rakendamisdialoogid toovad kaasa ka praktilisi muutusi selles, kuidas komisjon toetab ettevõtjaid, hõlbustab investeeringuid ja kõrvaldab kohapeal rakendamistakistused. Näiteks **konkurentsipoliitika** valdkonnas andsime

pärast üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide rakendamisdialoogi nõu sidusrühmadele, et hõlbustada ja lihtsustada üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide protsesse. 24. novembril 2025 võeti üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide Euroopa ühisfoorumi kõrgetasemelisel kohtumisel vastu soovitus, mille eesmärk on hõlbustada VKEde osalemist üleeuroopalist huvi pakkuvates tähtsates projektides. **Laienemispoliitika** vallas algatas komisjon erasektori investeeringuid käsitlevale rakendamisdialoogile tuginedes Moldova ja Armeenia investeeringute projektikonkursi ning korraldas kõrgetasemelisi konverentse, et kaasata investeeringuid ja viia ELi investeerimiskava ellu konkreetsete projektidena. Need hõlmasid ELi ja Ukraina äritippkohtumist, kus komisjon kuulutas välja 1,2 miljardi euro suuruse investeerimispaketi taristu, energiaalase vastupanuvõime ja VKEde jaoks, ning ELi ja Moldova investeerimiskonverentsi, kus teatati kuni 641 miljoni euro suurustest investeerimiskavadest ja -projektidest energeetika, digitaristu, hariduse ja kestliku põllumajanduse valdkonnas. **Välistegevuse** valdkonnas aitas inimestevahelisi algatusi käsitlev rakendamisdialoog täpsustada Vahemere piirkonna leppe tegevuskava. Samuti võimaldas see komisjonil algatada investeeringute suurendamiseks projektikonkursi, et kaardistada piirkonnas Euroopa erasektori esindatust ja investeerimishuve.

Liikmesriikide toetamine ELi õiguse ja poliitikameetmete rakendamisel

Komisjon tõhustas ELi õiguse rakendamiseks koostööd liikmesriikidega, mis on kiireim viis tagada, et ELi normid toovad inimestele ja ettevõtjatele käegakatsutavat kasu. Samuti laiendas ta **ülevõtmise tegevuskava** IT-vahendi kasutamist, et tugevdada teabevooge ning paremini ennetada ja lahendada rakendamisega seotud probleeme. Vahendit kasutati 37 direktiivi puhul, mille ülevõtmise tähtaeg oli pärast 31. juulit 2025. Komisjon on koostanud standardvormi, milles on kehtestatud liikmesriikide ülevõtmiskohustused ja mis võimaldab neil täpsustada uutes ELi direktiivides sätestatud kohustuste täitmiseks võetud riiklikke meetmeid.

Komisjon koostab kaasseadusandjate poolt vastu võetud oluliste õigusaktide jaoks sagedamini **rakendusstrateegiaid**[8] ja **juhenddokumente**[9]. Selleks et töötada välja sihipärased strateegiad ja toetusmeetmed rakendamise hõlbustamiseks, on oluline, et komisjon saaks liikmesriikide ametiasutustelt varakult teavet ettepanekute ja vastuvõetud õigusaktide konkreetse riikliku õigusliku, haldusliku või praktilise mõju kohta. Samal ajal pöörame rohkem tähelepanu sellele, et valmistada ette hästi koostatud ja kvaliteetseid õigusakte, mida on lihtne mõista ja rakendada.

Komisjon jätkas liikmesriikide taotluse korral sihtotstarbelise tehnilise toe pakkumist, et rakendada ELi õigust, tugevdada haldussuutlikkust ja viia ellu reforme. **Tehnilise toe instrumendi** raames toetasime kõigis 27 liikmesriigis 197 projekti, sealhulgas seoses maksusüsteemide, tehisintellektimääruse, tehisintellekti kasutamisega avalikes teenustes ja elektriturgudega. Mitut riiki hõlmavate projektidega parandati ELi maksukoostöö eeskirjade rakendamist ning suurendati riikide suutlikkust hinnata keskkonnahoidlike poliitikameetmete ja investeeringute makromajanduslikku mõju. **Avaliku halduse töötajate vahetusprogrammis** toimunud 89 vahetuse ja õppekülastusega, milles osales 492 ametnikku 23 liikmesriigist, tugevdati haldussuutlikkust ELi õigusaktide, poliitikameetmete ja rahastamisprogrammide rakendamiseks.

Samuti toetas komisjon liikmesriike ettevalmistustes 12. juunil 2026 jõustunud **rände- ja varjupaigaleppe** edukaks rakendamiseks. Toetust anti ka ELi rahastamisprogrammide ja vastastikuse koostöö raames. Teadmiste vahetamise mehhanismis **TAIEX-REGIO Peer2Peer** osales rohkem kui 670 inimest, sealhulgas 360 programmi haldava asutuse töötajat, kes said koolituse riigiabi, riigihangete ja pettusevastase võitluse valdkonnas.

Komisjon jätkas ka tihedat koostööd liikmesriikidega, et toetada **ühtse digivärava** ja **andmete ühekordse küsimise tehnilise süsteemi** rakendamist korrapärase koordineerimise, tehnilise abi ja riikide haldusasutustele rakendamisel praktilise toetuse pakkumise kaudu. Samuti pakkusime **praktilisi vahendeid rakendamise hõlbustamiseks**. Toetasime liikmesriike koostalitlusvõime hindamisel Koostalitleva Euroopa portaali vahendite ja juhendite, sealhulgas korduskasutatava rakendusliidese ja avaliku sektori digitaliseerimise kaudu. Selle tulemusena on koostatud 2026. aasta Koostalitleva Euroopa tegevuskava[10], milles on sätestatud ühised prioriteedid ja meetmed haldusasutustega piiriülese koostalitlusvõime tagamiseks. Kui parem piiriülene koostalitlusvõime saavutatakse, võib

[8] Näiteks käibemaksu kohta digiajastul, juhilubade ja juhtimiskeeldude kohta ning elektrituru korralduse direktiivi kohta.
[9] Näiteks tehisintellektimääruse, Euroopa meediavabaduse määruse, nullnetotööstuse määruse ja sunniviisilise töö tulemusena valminud toodete keelustamise põhisätete kohta.
[10] https://interoperable-europe.ec.europa.eu/interoperable-europe/news/2026-interoperable-europe-agenda

see aidata ettevõtjatel hoida kokku 5,7–19,2 miljardit eurot ja inimestel 5,5–6,3 miljonit eurot aastas[11].

Väljaspool ELi korraldati **tehnilise abi ja teabevahetuse vahendi** raames, mille 30. aastapäeva tähistati 2026. aastal, aruandeperioodil 489 üritust, millega toetati laienemisprotsessis osalevaid ja idanaabruse riike. See hõlmas Albaania ja Montenegro sihipärast toetamist ühinemisläbirääkimiste kriteeriumide täitmisel.

Ettevõtjate ja inimeste toetamine

Komisjon pakkus ettevõtjatele ja inimestele rakendamisel ka otsest tuge, aidates neil orienteeruda ELi normides ja saada kasu ELi poliitikameetmetest. Portaal ***„Your Europe"*** oli jätkuvalt ühtne juurdepääsupunkt praktilisele teabele ühtse turu õiguste ja haldusmenetluste kohta. Täiustasime seda portaali veelgi tehisintellektil põhinevate otsinguvõimalustega, millega lihtsustati kasutajate jaoks teabe leidmist ning ELi ja riiklike nõuete täitmist.

Ettevõtjate ja inimeste toetamine hõlmas ka uuenduslike ettevõtjate paremat juurdepääsu **teadus- ja tehnoloogiataristule**, praktilisi vahendeid tehisintellektimääruse ja andmemääruse järgimise toetamiseks, ELi vanusekontrolli lahendust ning kodanike energiapaketi meetmeid, et aidata kodumajapidamistel energiasüsteemi ümberkujundamisel orienteeruda.

Täpsemalt võttis komisjon **ettevõtlusinnovatsiooni** toetamiseks kogu Euroopas kooskõlas ELi idu- ja kasvufirmade strateegiaga vastu uue harta, mis käsitleb tööstuskasutajate juurdepääsu teadus- ja tehnoloogiataristule. **Suunised** aitavad ettevõtjatel, eelkõige idufirmadel, kasvufirmadel ning väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel saada parema juurdepääsu tipptasemel laboritele, katseliinidele, katsekeskkondadele ja suurtele teadusvahenditele.

Alaealiste paremaks kaitsmiseks internetis sai komisjon 2026. aasta aprillis tehniliselt valmis ELi vanusekontrolli lahenduse, millega antakse liikmesriikidele ja turuosalistele tugevad, kasutajasõbralikud ja eraelu puutumatust kaitsvad vahendid vanuse kontrollimiseks internetis. Seda tööd tugevdati veelgi määruse EU KIDS ACT ettepanekuga, millega kehtestatakse kogu ELi hõlmav järkjärguline lähenemisviis alaealiste sotsiaalmeediale juurdepääsule, kusjuures alla 13-aastastel lastel ei ole oma kontot, 13- ja 14-aastased saavad järelevalve all juurdepääsu ning alates 15. eluaastast iseseisva konto. Ettepanekuga tugevdatakse ka sisseprojekteeritud turvet, pannes teenuseosutajatele kohustuse tõendada, et nende teenused on laste jaoks ohutud ja eakohased.

Komisjon võttis vastu **kodanike energiapaketi**, et **aidata kodumajapidamistel** orienteeruda energiasüsteemi ümberkujundamisel, sealhulgas rakendusmääruse, millega hõlbustatakse ja kiirendatakse elektritarnijate vahetamist. 2026. aasta aprillis järgnesid sellele soovitused ja praktilised meetmed, näiteks selleks, et vältida haavatavate tarbijate elektrivõrgust lahtiühendamist, kaitsta tarbijaid tarnijate pankrotiohu eest, arendada energiakogukondi, maksimeerida oma tarbeks toodetud energia tarbimist ning parandada selge, läbipaistva ja võrreldava teabe esitamist.

Selleks et võimaldada **tehisintellektimäärust** edukalt rakendada, lõi komisjon 2025. aasta oktoobris tehisintellektimääruse kasutajatoe ja ühtse teabeplatvormi, pakkudes veebipõhiseid interaktiivseid vahendeid, et tagada ettevõtjatele, VKEdele ja sidusrühmadele selgus seoses õiguslike kohustustega, mida nad peavad täitma, ja meetmetega, mida nad peavad võtma. Selleks et toetada **andmemääruse** järgimist ja aidata ettevõtjatel selle väärtust täielikult ära kasutada, võtsime kasutusele sellised vahendid nagu sõidukiandmete juhend ja andmemääruse õigusalane kasutajatugi, mille abil antakse sidusrühmadele suuniseid andmemääruse kohaldamiseks.

Võitlus ülereguleerimise vastu

Oma 2026. aasta aprilli teatises teatas komisjon meetmetest, mille eesmärk on aidata **ennetada ja avastada ülereguleerimise juhtumeid ELi õiguse rakendamisel ning võtta nendega seoses järelmeetmeid**, tagades samal ajal õiguste ja kaitsemeetmete järgimise. Ülereguleerimine tähendab seda, et liikmesriigid kehtestavad normid, mis ulatuvad kaugemale ELi õigusaktides nõutust või lubatust, näiteks laiendades rakendusmeetmete kohaldamisala, kehtestades rangemad sisulised nõuded või menetlused, mis on koormavamad, kui on vaja ELi normide jõustamiseks. Sellise tarbetu regulatiivse koormuse vältimine on kõigi ELi institutsioonide ja liikmesriikide

[11] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A52022SC0721%20

ühine vastutus.

Seda eesmärki on rõhutatud kõrgeimal poliitilisel tasandil. Euroopa Ülemkogu kutsus oma 19. märtsi 2026. aasta järeldustes liikmesriike üles vältima ELi õigusnormide ülevõtmisel ja rakendamisel ülereguleerimist ja ebaproportsionaalseid riiklikke nõudeid. Pärast seda, kui president von der Leyen tegi oma 2026. aasta kõnes olukorrast Euroopa Liidus ettepaneku **ülereguleerimise vastase pakti** kohta, kutsus Euroopa Ülemkogu 15. oktoobril 2026 toimunud kohtumisel komisjoni üles esitama algatust. Eesmärk on allkirjastada pakt Euroopa Ülemkogu kohtumisel enne aasta lõppu. See kajastab laiemat kohustust tagada, et ELi õigusaktidega saavutatakse kavandatud eesmärgid, **tekitamata inimestele, ettevõtjatele ja avaliku sektori asutustele välditavaid haldus- või nõuete täitmisega seotud kulusid**.

2026. aasta mais alustas komisjon parimate tavade ja praktiliste ülevõtmisjuhendite väljatöötamist, et **aidata liikmesriikidel vältida ülereguleerimist**. Saatsime liikmesriikide ametiasutustele küsimustiku, et koguda teavet ja andmeid kehtivate ülevõtmistavade kohta. Samuti tegime sidusrühmadele kättesaadavaks küsitluse, et koguda tõendeid praktikas kasutatavate ülereguleerimise tavade liikide ning nende kulude ja mõju kohta. Analüüsime praegu saadud vastuseid ja lähtume nendest tõenditest töövahendite arendamise järgmises etapis.

Rakendamisdialoogidega pakuti ettevõtjatele ja sidusrühmadele täiendavat kanalit, et nad saaksid juhtida tähelepanu juhtudele, kus riikliku rakendamisega suurendatakse ühtsel turul tegutsemise keerukust ja kulusid. Näiteks on sidusrühmad juhtinud tähelepanu täiendavatele riiklikele nõuetele ja erinevale rakendamisele sellistes valdkondades nagu **audiovisuaalmeedia, pangandus ja terviseandmed**. **Maksustamise**, eelkõige digitaalse aruandluse valdkonnas nõudsid sidusrühmad, et välditaks täiendavaid riiklike nõuete tasandeid. Dialoogides toodi esile ka mured, mis ulatuvad kaugemale sõnaselgetest ülereguleerimise juhtumitest, sealhulgas erinevused ELi normide riigisisesel tõlgendamisel ja kohaldamisel. Need teadmised võivad täiendada liikmesriikide küsimustiku ja sidusrühmade uuringu kaudu kogutud tõendeid, et võtta paremini sihikule valdkonnad, kus võib olla vaja täiendavaid suuniseid või järelmeetmeid. Rakendamisdialoogide ja sihipäraste konsultatsioonidega antakse ettevõtjatele, eelkõige VKEdele ja piiriüleselt tegutsevatele ettevõtjatele, võimalus rääkida otseselt kaasa **nn läbivaatamis- ja kõrvaldamismehhanismis**, mille president von der Leyen pakkus välja ülereguleerimise vastase pakti raames.

Komisjon võtab ka meetmeid, et **vähendada olulistes valdkondades õiguslikku killustatust**. Üks näide on 2025. aasta detsembris esitatud turgude integreerimise ja järelevalve pakett, milles nõukogu leppis kokku 2026. aasta oktoobris. Sellega kõrvaldatakse piiriülesed ja järelevalvega seotud tõkked finantsteenuste valdkonnas, aidates ettevõtjatel saavutada üleilmses konkurentsis püsimiseks vajalikku mastaapi ja tõhusust. Finantsteenuste ühtse turu täieliku potentsiaali ärakasutamiseks on vaja suuremat ühtlustamist, vähem ülereguleerimist ja ühtlustatud regulatiivseid nõudeid.

Lisaks on komisjon koos liikmesriikidega jätkanud **ühtse turu normide täitmise tagamise rakkerühmas** tööd, et kõrvaldada nn kümme kohutavat tõket, sealhulgas ülereguleerimine, ning annab toimunud arengust aru.

Üldiselt tõhustab komisjon oma tööd tagamaks, et ELi normidega luuakse tegelikkuses tõeliselt ühtne turg. Parema ülevõtmise, tarbetu riikliku koormuse tõhusama avastamise ja olemasolevate koordineerimismehhanismide täielikuma kasutamisega vähendatakse killustatust, kaitstes samal ajal ühtse turu terviklikkust. Samal ajal uurib komisjon edasi tehisintellektil põhineva tehnoloogia võimalikku kasutamist, et teha kindlaks ülereguleerimise juhtumid.

Algatused digitaliseerimise, tehisintellekti ja andmetele juurdepääsu edendamiseks

Aruandeperioodil on peamine rakendamise lihtsustamise meetod olnud protsesside digitaliseerimine. Näiteks võeti 1. jaanuaril 2026 kasutusele eAidRegister, mis on kasutajasõbralik platvorm, mis võimaldab riigi ametiasutustel jälgida vähese tähtsusega abi andmist mõne hiireklõpsuga. See aitab liikmesriikidel vältida IT-arendus- ja hoolduskulusid, kui nad täidavad oma riigiabi läbipaistvuse kohustusi, mis tulenevad üldise vähese tähtsusega abi, üldist majandushuvi pakkuvate teenuste ja põllumajanduse vähese tähtsusega abi määrustest.

Tänu Euroopa ettevõtluskukrutele, mille kohta komisjon tegi ettepaneku 2025. aasta novembris, kulutavad Euroopa ettevõtjad vähem aega haldustööle ja nõuetele vastavusele. Selle vahendiga antakse ettevõtjatele ühtne

digiidentiteet, et lihtsustada paberimajandust ja muuta äritegevus kõigis ELi liikmesriikides oluliselt lihtsamaks, tänu millele saab igal aastal **säästa 150 miljardit** eurot. Kolmepoolsed läbirääkimised Euroopa Parlamendi ja nõukoguga algasid 2026. aasta oktoobris. Kui määrus on ametlikult vastu võetud, on kõigil ELi avaliku halduse asutustel selle rakendamiseks aega kaks aastat. Komisjon teeb tihedat koostööd liikmesriikide ja erasektoriga, et koostada tehnilised standardid ja nõuded ning rahastada programmi „Digitaalne Euroopa" raames suuremahulisi katseprojekte. Nüüd keskendutakse peamiselt digiidentiteedikukru praktilisele rakendamisele kogu ELis. Rakendamisega seotud tugi on juba kättesaadav Euroopa digiidentiteedi koostöörühma ja töövahendite kaudu.

Erilist tähelepanu pöörati rakendusnõuete lihtsustamisele ja halduskoormuse vähendamisele digitaliseerimise kaudu. Näiteks võib tuua siseturu infosüsteemi ajakohastamise, tehisintellektil põhinevate järelevalve- ja vastavusvahendite väljatöötamise ning tõhustatud turujärelevalvesüsteemid. Täiendavaid jõupingutusi tehti transpordisektori digilahenduste, programmi „Erasmus+" ja täiustatud andmejagamisplatvormide lihtsustamiseks. Näiteks töötas komisjon välja tehisintellektipõhise süsteemi *eSurveillance*, **mida kasutatakse internetis müüdavate ohtlike ja nõuetele mittevastavate toodete avastamiseks**. Riiklike turujärelevalveasutuste toetamiseks loodud süsteemi kasutab praegu kogu ELis 1300 inspektorit. Süsteemiga *eSurveillance* parandatakse nende kontrollisuutlikkust, tugevdatakse tarbijakaitset ja toetatakse ühtsel turul ausat konkurentsi. Komisjon käivitas ka *e-aruandluse*, mis on tasuta tehisintellektipõhine mitmekeelne teenus, mis aitab VKEdel ja haldusasutustel teha kindlaks ELi ja riiklikes õigusaktides ette nähtud aruandluskohustused ning koostada tegevusaruandeid, et vähendada aruandluskoormust[12].

Konkreetselt tehisintellekti valdkonnas võttis komisjon 2026. aasta mais kasutusele **Euroopa avaliku sektori tehisintellekti töövahendid**, et pakkuda praktilist tuge tehisintellekti rakendusstrateegia elluviimiseks ja laiemalt tehisintellekti rakendamiseks avalikus sektoris. **Euroopa digitaalse innovatsiooni keskuste võrgustik** toetab VKEsid ja kohalikke avaliku sektori organisatsioone kogu ELis tehisintellekti lahenduste väljatöötamisel, vastuvõtmisel ja integreerimisel, et võimaldada tõhusamaid ja sõbralikumaid avalikke teenuseid. Ühtekuuluvuspoliitika vallas jätkas komisjon koos liikmesriikidega konkreetsete andmete automatiseerimise võimaluste ja tehisintellektil põhinevate lahenduste aktiivset uurimist, et suurendada eelarve täitmisel koostöös liikmesriikidega aruandluse tõhusust ja vähendada sellega seotud kulusid.

Tehisintellektimääruse edukaks rakendamiseks jätkas komisjon liikmesriikide ametiasutuste vahelise koostöö toetamist Euroopa tehisintellekti nõukoja kaudu, et vahetada eksperditeadmisi, käsitleda rakendamisküsimusi ja edendada sidusat lähenemisviisi kogu liidus.

Komisjon **ajakohastab ka seda, kuidas ELi õigust ette valmistatakse ja hallatakse**, kasutades digivahendeid ja tehisintellekti, et toetada lihtsamaid, sidusamaid ja hõlpsamini rakendatavaid norme. Komisjoni õigusaktide ettevalmistamise ja koostamise koostööplatvormi **EDIT** on tugevdatud, et aidata õigusloojatel seadusandlikku tööd sujuvamaks muuta, samal ajal kui tulevane **õigustiku haldamise vahend** aitab talitustel regulatiivset maastikku paremini mõista, pakkudes struktureeritud ja integreeritud viisi ELi õigustikus orienteerumiseks ja selle haldamiseks kogu komisjonis. Käimas on töö tehisintellektipõhise õigusanalüüsi suutlikkuse arendamiseks, et teha kindlaks õigusaktide sarnasused, osutades võimalikele kattuvustele, vastuoludele või dubleerimisele ning lihtsustamisvõimalustele. Sellele tööle aitab kaasa vahendiga *e-Accession* saadud kogemus. Aja jooksul peaks see vahend pakkuma tugevamat tõendusbaasi õigustiku veelgi strateegilisemaks haldamiseks ning lihtsamate, sidusamate ja hõlpsamini rakendatavate ELi normide väljatöötamiseks.

ELi asutused ja ELi õiguse järjekindel kohaldamine

Looduskaitse valdkonnas keskendus komisjon linnudirektiivi ja elupaikade direktiivi ning looduse taastamise määruse praktilise rakendamise toetamisele. Tihedas koostöös Euroopa Keskkonnaametiga toetati liikmesriike riikliku taastamiskava kavandi ettevalmistamisel, kasutades selleks looduse taastamise määruse eksperdirühma, suuniseid, seminare, kasutajatuge ning kahepoolseid kontakte liikmesriikide ja sidusrühmadega.

Rände ja julgeoleku valdkonnas tegi komisjon liikmesriikide, eu-LISA ja Frontexiga koostööd piirivalve koostalitlusvõimeliste IT-süsteemide kasutuselevõtmisel: riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem, Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem ning uuendatud viisainfosüsteem. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem võeti kasutusele 10. aprillil 2026 ning sellega asendati passidesse templite löömine lühiajaliselt riigis viibivate

[12] Lisateabe saamiseks vt: Digital Europe – AI-based Multilingual Services.

kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise / riigist lahkumise / sisenemiskeelu korral digitaalse registreerimisega, parandades tõhusust, juurdepääsetavust ja turvalisust.

Alates 12. juunist 2026 kehtib ELi rände- ja varjupaigalepe. **Euroopa Liidu Varjupaigaamet** on välja töötanud mitmesuguseid tooteid, et toetada leppe rakendamist. Nende hulka kuuluvad praktilised juhendid ja vahendid, koolitusmoodulid ja mitmesugused teabematerjalid, millega tugevdatakse taotlejate õigust saada teavet.

Finantsteenuste valdkonnas aitasid **Euroopa järelevalveasutused** kaasa ELi finantsteenuseid käsitlevate normide järjepidevale kohaldamisele järelevalve ühtlustamise, küsimuste ja vastuste, suuniste, arvamuste ning regulatiivsete ja rakenduslike tehniliste standardite järelevalve kaudu. Need suunised aitavad luua võrdsed tingimused ja tagada ühtse reeglistiku ühetaolisema rakendamise kõigis liikmesriikides. Lisaks süvendavad Euroopa järelevalveasutused ja muud ELi järelevalveorganid oma lihtsustamiskavasid, eelkõige seoses aruandlusnõuetega.

Küberturvalisuse valdkonnas võttis **Euroopa Liidu Küberturvalisuse Amet** (ENISA) 2026. aasta juulis kasutusele VKEde küberkerksuse küpsustaseme hindamise mudeli, mis pakub mikro-, väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele struktureeritud lähenemisviisi nende üldise küberkerksuse hindamiseks ja tugevdamiseks, järgides küberkerksuse määruse nõudeid. Lisaks töötas ENISA välja haiglate ja tervishoiuteenuste osutajate küberturvalisuse hangete suunised, et aidata neil integreerida küberturvalisuse eesmärgid oma hankemenetlustesse.

Transpordi valdkonnas toetas **Euroopa Liidu Raudteeamet** rakendamist raudteesektoris, sealhulgas seoses koostalitlusvõime ja lubade andmisega. **Euroopa Lennundusohutusamet** aitas kaasa ühtse Euroopa taeva ja lennuohutusraamistiku rakendamisele, sealhulgas uute normide kaudu, millega nähti ette lennujuhtide pädevuspõhine koolitus ja hindamine ning virtuaalkoolitus.

C. Nõuete täitmise tagamine

Oma aprillikuises teatises astus komisjon olulisi samme ELi normide parema ja kiirema täitmise tagamise suunas kõigis poliitikavaldkondades ning esitas konkreetse algatuse ühtse turu normistiku strateegilise täitmise tagamise edendamiseks. Paljud teatises kirjeldatud meetmed on praegu rakendamisel, seega tuuakse käesolevas aruandes esile mõned konkreetsed meetmed, mis on võetud esimestel kuudel pärast nende väljakuulutamist. Iga-aastane ühtse turu jõustamiskava[13] on veel üks tõend komisjoni kindlameelsusest tõhustada nõuete täitmist selles valdkonnas.

Täiustatud Europa veebilehel rikkumisjuhtumite, rikkumismenetluse eelsete dialoogide ja direktiivide ülevõtmise kohta esitatakse nüüd ajakohast statistilist teavet komisjoni õigusnormide täitmise tagamisega seotud tegevuse ja ELi õiguse järgimise kohta liikmesriikides, sealhulgas suundumuste kohta poliitikavaldkondade, teemade ja liikmesriikide kaupa.

Sagedasemad rikkumismenetluse eelsed dialoogid

Komisjon kasutab rikkumismenetluse eelset dialoogi (varem tuntud kui EU Pilot), kui on tõenäoline, et nii saavutatakse vastavus õigusnormidele kiiremini kui ametliku rikkumismenetluse korral. Dialoogid aitavad komisjonil koguda teavet ka selleks, et teha kindlaks, kas ELi õigust on rikutud. Vaatlusperioodil algatas komisjon **332 dialoogi**, mida on rohkem kui eelmistel aastatel[14]. Üldiselt andsid dialoogid positiivseid tulemusi ja nendes **jõuti lahenduseni 74 %-l juhtudest**[15]. Need hõlmavad väga erinevaid poliitikavaldkondi, alates finantsteenustest ning hoiuste ja investeeringute liidust kuni transpordi-, maksu-, keskkonna- ja energiapoliitikani.

Kindel täitmise tagamine, sealhulgas rahalised karistused

Komisjoni eesmärk on aidata liikmesriikidel saavutada nõuetele vastavus algusest peale. Kui see lähenemisviis aga ebaõnnestub, on vaja kiireid ja jõulisi täitmise tagamise meetmeid, et ELi õigus tooks inimestele ja ettevõtjatele soovitud kasu.

Käesoleva aruandega hõlmatud ajavahemikul algatas komisjon **874 rikkumismenetlust**, mis on viimase kümne

[13] Teatavaks tehtud 30. jaanuari 2026. aasta iga-aastases ühtse turu ja konkurentsivõime aruandes.
[14] 2025. aastal algatas komisjon 276 dialoogi.
[15] Kokku lõpetas komisjon vaatlusperioodil 269 juhtumit, sealhulgas mitu pikaajalist juhtumit, mis algatati juba aastal 2023 või varem.

aasta suurim arv. Praegu on **menetluses rohkem kui 1909 juhtumit**, mida on rohkem kui eelmistel aastatel. Need arvud annavad tunnistust komisjoni jõupingutustest ja otsustavusest ELi õiguse järgimise tagamisel.

Sellist otsustavust tõendab ka Euroopa Kohtusse pöördumiste arv. Vaatlusperioodil otsustas komisjon anda Euroopa Kohtusse **61 juhtumit**, taotledes **25 juhul rahalisi karistusi**[16]. Samal ajavahemikul maksid 14 liikmesriiki Euroopa Kohtu määratud **rahalisi karistusi** summas üle 500 miljoni euro[17]. Enim mõjutatud valdkonnad on suurusjärgu alusel ELi õigusnormid varjupaiga, asulareovee puhastamise, prügilate, autoriõiguse, avalike andmete taaskasutamise, töö- ja eraelu tasakaalu ning elupaikade kaitse kohta[18].

ELi õigusaktidega saavutatakse tulemusi, millest saavad kasu inimesed ja ettevõtjad

Komisjoni täitmise tagamise meetmed on andnud käegakatsutavaid tulemusi inimeste ja ettevõtjate jaoks kogu ELis. Vaatlusperioodil lõpetas komisjon **499 rikkumismenetlust**, kuna liikmesriigid täitsid nõuded. **92 % neist juhtumitest lõpetati ilma, et oleks tulnud pöörduda Euroopa Kohtusse**. See tähendab mitte ainult kiiremat nõuete täitmist kui siis, kui kohtumenetlus oleks olnud vajalik, vaid ka seda, et komisjon ja liikmesriigid leidsid enamikul juhtudel lahendused kohtueelses etapis. 18 % lõpetatud juhtumitest olid pikaajalised (avatud rohkem kui viis aastat). See näitab, et komisjon täidab oma kohustust pöörata erilist tähelepanu pikka aega lahendamata jäänud küsimustele.

Ühtset turgu kahjustavad tõkked kõrvaldati pärast seda, kui komisjon võttis otsustavaid täitmise tagamise meetmeid. Näiteks tehti märkimisväärseid edusamme ELi riigihanke-eeskirjade nõuetekohasel kohaldamisel, kusjuures kuus rikkumismenetlust lõpetati pärast seda, kui asjaomased liikmesriigid järgisid ELi õigust[19]. Komisjoni täitmise tagamise meetmetega parandati kutsekvalifikatsioonide tunnustamist, tagades, et ühes liikmesriigis täielikult kvalifitseeritud spetsialistid saavad tegutseda oma kutsealal vabalt kogu ELis[20]. Püsivate probleemide korral on komisjon astunud vajalikke samme tagamaks, et inimesed saavad kasutada ELi nelja põhivabadust[21]. 20. novembril 2025 tegi Euroopa Kohus oma esimese otsuse proportsionaalsuse kontrolli direktiivi kohta, milles kirjeldati proportsionaalsuse kohustuse laialdast kohaldamist kutsealasid reguleerivate tarbetult ebaproportsionaalsete õigusnormide vältimisel. Edusamme tehti ka avaandmeid ja avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamist käsitleva direktiivi ülevõtmisel, kusjuures kõik liikmesriigid on nüüd direktiivi täielikult üle võtnud[22].

Komisjon lõpetas edukalt pikaajalised juhtumid, mis käsitlesid **teenuste osutamise vabaduse piiranguid** seoses töötajate lähetamisega rahvusvahelistele vedudele siseveetranspordi vallas[23]. Asjaolu, et viiest viimasest rikkumisjuhtumist, mis puudutasid **TEN-T võrguga** seotud töö edendamiseks võetavate meetmete tõhustamist, lõpetati neli, aitas kaasa TEN-T põhivõrgu peamiste projektide paremale koordineerimisele ja lõpuleviimisele, muutes loa- ja riigihankemenetlused selgemaks. Üks teises liikmesriigis registreeritud sõidukite diskrimineeriva kütusehinnaga seotud juhtum lahendati ja teine juhtum on pooleli. Pärast komisjoni täitmise tagamise meetmeid kaotasid kolm liikmesriiki[24] ülemäärased piirangud psühhoterapeutidele, tühistasid tervishoiutöötajate registreerimiskeelud ja lõpetasid tähtajaliste töölepingutega õpetajate diskrimineerimise.

Tänu komisjoni täitmise tagamise meetmetele tehti konkreetseid edusamme **ELi finantsteenuste normide** ülevõtmisel. Nende meetmete tulemusena on kümme liikmesriiki viinud lõpule ahelmeetodi direktiivi ülevõtmise ning viis liikmesriiki on ajakohastanud pankade finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse norme, parandades Euroopa

[16] Kõikidel juhtudel, mil see on Euroopa Liidu toimimise lepingus ette nähtud.

[17] Summad on lõplikud alles pärast seda, kui kõik õiguskaitsevahendid on ammendatud. Avalikus registris on kättesaadav pidevalt ajakohastatud loetelu käimasolevatest rikkumismenetlustest, mille puhul Euroopa Kohus on määranud rahalised karistused.

[18] Varjupaiga (üks juhtum), asulareovee käitlemise, prügilate ja elupaikade kaitse valdkonnas makstavad trahvid on tehtud Euroopa Kohtu otsuste alusel vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 260 lõikele 2 (teine kohtuotsus). Teistes valdkondades on trahvid määratud ELi õigusnormide mittetäieliku ülevõtmise eest (ELi toimimise lepingu artikli 260 lõike 3 alusel).

[19] Lahendatud küsimused puudutasid Luksemburgi ja Austria ettevõtjate võrdset kohtlemist, piiravate hanketavade kaotamist Ungaris ja Portugalis ning hanke-eeskirjade kohaldamist Saksamaa postiteenuste suhtes.

[20] Rumeenias koolitatud õdede puhul 11 liikmesriigis, tervishoiutöötajate puhul Prantsusmaal ja tsiviilinseneride puhul Portugalis.

[21] Komisjon otsustas kaevata Hispaania Euroopa Kohtusse seoses vannutatud tõlkijate ja tõlkide tunnustamisega ning algatas rikkumismenetlused kaheksa liikmesriigi suhtes, kes ei olnud üle võtnud tervishoiutöötajate koolituse ajakohastatud miinimumnõudeid.

[22] Komisjon on lõpetanud neli ülejäänud rikkumismenetlust.

[23] Saksamaa ja Austria vastu.

[24] Prantsusmaa, Malta ja Portugal.

pankade võimet finantssõkkidele vastu pidada ja hõlbustades nende kriisilahenduskõlblikkust. Üheksa liikmesriiki viisid lõpule viivislaene käsitlevate ELi õigusnormide ülevõtmise ja seitse liikmesriiki lõpetasid finantsettevõtjate digitaalset tegevuskerksust käsitlevate ELi õigusnormide ülevõtmise kogu ELis, et tegeleda finantsteenuste üha suurema digitaliseerimisega seotud riskidega.

Komisjon on tugevdanud **tarbijakaitset**, kuna täitmise tagamise meetmete tulemusel võeti üle ELi õigusnormid, mis käsitlevad tarbijate kollektiivsete huvide kaitsmise esindushagisid ning toodete ja teenuste ligipääsetavust. Kahes liikmesriigis on tugevdatud andmekaitse-eeskirju, kuna puudused oli võimalik kõrvaldada. Komisjon edendas **soolist võrdõiguslikkust** edukate täitmise tagamise meetmete abil kaheksas liikmesriigis, kes on viinud lõpule äriühingute juhtorganite normide ülevõtmise. Tänu komisjoni täitmise tagamise meetmetele on liikmesriigid üle võtnud ja järginud ELi rikkumisest teatajate kaitse norme, mis aitavad ennetada ja käsitleda ELi õiguse rikkumisi mitmesugustes valdkondades.

Komisjoni täitmise tagamise meetmetega on suurendatud ka **ELi julgeolekut**. Veel üheksa liikmesriiki on viinud lõpule ELi küberturvalisuse normide ülevõtmise. Probleemid püsivad mõnes liikmesriigis, kus komisjon on otsustanud võtta menetluses lisameetmeid. Nõuete täitmise tagamisel on lahendatud kõik infosüsteemide vastu suunatud ründeid käsitleva direktiivi ebakorrektse ülevõtmise juhtumid (välja arvatud ühes liikmesriigis). Sellega tugevdatakse meetmeid küberkuritegude vastu võitlemiseks ja infoturbe edendamiseks tugevamate riiklike õigusaktide, karmimate kriminaalkaristuste ja ametiasutuste vahelise tihedama koostöö kaudu.

Energiapoliitikas on tehtud edusamme hoonete energiatõhususe valdkonnas, kus oli võimalik lõpetada kümme rikkumismenetlust, sest liikmesriigid olid kas lõpetanud fossiilkütustel töötavatele kateldele antavaid rahalisi toetusi käsitlevate ELi õigusnormide ülevõtmise või esitanud oma riikliku hoonete renoveerimiskava kavandi. **Keskkonna** vallas on liikmesriigid teinud edusamme aruandluskohustuste täitmisel õhukvaliteedi valdkonnas, kus lõpetati seitse rikkumismenetlust, joogivee valdkonnas, kus lõpetati neli juhtumit**,** kui joogiveedirektiivi ülevõtmine riigisisesesse õigusesse oli lõpule viidud, ja keskkonnamüra valdkonnas, kus komisjon lõpetas viis menetlust. Edusamme tehti ka tööstusheite valdkonnas, kus teatavad liikmesriigid viisid oma õigusaktid kooskõlla ELi õigusega, mille järel lõpetati vastavad juhtumid. Jäätmekäitluse valdkonnas võttis komisjon meetmeid süsteemsete puuduste kõrvaldamiseks, samal ajal kui mõned liikmesriigid täitsid ebaseaduslike prügilatega seotud nõuded[25]. Komisjon lõpetas ka kalanduskontrolli õigusaktide pikaajalise rikkumismenetluse[26].

Tolliliidu puhul parandati tolliandmete edastamist käsitlevate ELi normide nõuetekohase rakendamisega tolliandmete kogumist ja järelevalvet kogu Euroopa Liidus, tollikontrolli ühetaolist kohaldamist, tulemuslikku riskijuhtimist ja ELi piiridel võetavate meetmete järgimist. Käibemaksualaste õigusaktide puhul on selliste normide ülevõtmine, mille kohaselt liikmesriigid saavad kasutada laialdasemalt vähendatud maksumäärasid (sealhulgas nullmaksumäära selliste oluliste toodete puhul nagu toit, ravimid ja meditsiiniliseks kasutamiseks mõeldud tooted), võimaldanud luua kõigile liikmesriikidele võrdsed tingimused ja andnud neile suurema paindlikkuse oma poliitikameetmete rakendamisel, aidanud vähendada esmatarbekaupade maksumust, toetada rahvatervist ja rohepööret. VKEde käibemaksu erikorra kehtestamist käsitleva direktiivi ülevõtmisega loodi raamistik käibemaksuta müügiks ja käibemaksunõuete täitmise normide leevendamiseks.

Ühtse turu õigusnormide täitmise tagamise sihtvaldkonnad

Põhjendamatud tõkked ühtsel turul, erinevad riiklikud normid ja ebavõrdsed tingimused liikmesriikides takistavad ettevõtjaid oma täielikku potentsiaali saavutamast, nõrgendades **Euroopa konkurentsivõimet**. Nagu on märgitud komisjoni 28. aprilli 2026. aasta teatises, tõhustab komisjon meetmeid ühtse turu normistiku täitmise tagamiseks, keskendudes **11 peamisele täitmise tagamise valdkonnale**. Esimestel kuudel pärast selle teatise avaldamist alustas komisjon mitmes sihtvaldkonnas täitmise tagamise meetmete võtmist ja tõhustab eelseisval perioodil selles vallas oma tegevust.

Kaupade vaba liikumise tõkete kõrvaldamiseks oli vaja võtta täitmise tagamise meetmeid **ringmajanduse, pakendite ja jäätmete** valdkonnas, et tegeleda pakendite ja pakendijäätmete direktiivis ning jäätmete

[25] Kolm juhtumit lõpetati, kaks neist pärast kohtuotsuste täielikku rakendamist: Hispaania on sulgenud ja taastanud 61 ebaseaduslikku prügilat, rakendades täielikult Euroopa Kohtu 15. märtsi 2017. aasta otsust kohtuasjas C-563/15. Sloveenia on sulgenud ja taastanud Bukovžlaki ebaseadusliku prügila ning maksnud trahvid, mille Euroopa Kohus määras kohtuasjas C-318/23.

[26] Külmutatud ja värskete pelaagiliste ja põhjalähedaste kalavarude nõuetekohase kaalumise ja saagi registreerimisega seoses Madalmaade sadamates lossimisel.

raamdirektiivis sätestatud **jäätme-eesmärkide** täitmata jätmisega. Komisjon algatas rikkumismenetlused kolme liikmesriigi suhtes ja astus järgmise sammu 11 liikmesriigi suhtes algatatud menetlustes. **Toodete märgistamise** valdkonnas võidakse liikmesriikides vastu võetud täiendavate või lahknevate normidega põhjustada ühtse turu killustumist ja avaldada negatiivset mõju toodete vabale liikumisele kogu ELis, millega kaasnevad tarbijate jaoks suuremad kulud.

Komisjon on algatanud mitu rikkumismenetlust[27] ja suurendab selles vallas jõupingutusi. ELi **energiaalased** normid võimaldavad kodu- ja tööstustarbijatel kohandada või vähendada oma elektritarbimist, et reageerida kõrgematele hindadele, vähendades seeläbi hulgihindade järsku tõusu. Kuigi paljud liikmesriigid ei ole neid norme täielikult üle võtnud, mistõttu on eelseisval perioodil vaja teha märkimisväärseid jõupingutusi, on komisjoni täitmise tagamise meetmetega saavutatud positiivseid tulemusi neljas liikmesriigis.

Komisjon on võtnud ka täitmise tagamise meetmeid, et kõrvaldada **kaupade ja teenuste vaba liikumise** takistused. Iga-aastases ühtse turu ja konkurentsivõime aruandes määras komisjon kindlaks kaks prioriteetset valdkonda, milles teha horisontaalseid uurimisi ja võtta konkreetseid meetmeid nõuete täitmise tagamiseks: hilinenud maksed ettevõtete ja riigiasutuste vahelistes tehingutes ning rohepöördega seotud ehitus- ja paigaldusteenuste puhul esinevad takistused. **Hilinenud maksete** puhul tuleb märkida, et paljusid kaupu tarnitakse ja teenuseid osutatakse ühtsel turul tasumise edasilükkamise põhimõttel, eelkõige ettevõtjate ja ametiasutuste vahelistes äritehingutes. See takistab ühtse turu nõuetekohast toimimist ja mõjutab negatiivselt VKEde rahavooge. Lisaks kaheksale käimasolevale rikkumismenetlusele alustas komisjon olukorra uurimiseks rikkumismenetluse eelsed dialoogid 24 liikmesriigiga.

Paljud riiklikud sertifitseerimis- või loasüsteemid energiatõhususe ja taastuvenergia rajatiste **ehitus- ja paigaldusteenuste** jaoks ning ehitusteenuseid käsitlevad üldisemad riigisisesed õigusnormid on vastuolus teenuste direktiiviga. Need killustavad ühtset turgu, piiravad paigaldusteenuste kättesaadavust ja takistavad taastuvenergialahenduste kasutuselevõttu. Esimese sammuna on komisjon algatanud rikkumismenetlused 11 liikmesriigi suhtes, kuid kaalutakse ka täiendavate rikkumismenetluste algatamist.

Töötajate lähetamist käsitlevad ELi õigusnormid (mis hõlmavad lähetatud töötajate õigusi ja millega tagatakse teenuseosutajate vahel aus konkurents) on üliolulised, et toetada ühtsel turul teenuste osutamise vabadust. Pärast seda, kui komisjon oli algatanud ühe liikmesriigi suhtes rikkumismenetluse seoses lähetatud kolmanda riigi kodanikele kehtestatud viisanõudega, jätkas ta liikmesriikide õigusaktide läbivaatamist selles valdkonnas, pidades rikkumismenetluse eelseid dialooge veel kolme liikmesriigiga. Komisjon jätkas ka töötajate lähetamise jõustamisdirektiivi rakendamise jälgimist ja astus ühe liikmesriigi suhtes algatatud menetluses täiendava sammu.

Euroopa rongijuhtimis- ja signaalimissüsteeme käsitlevaid ELi norme tuleb rakendada 2030. aastaks. Need normid on olulised sujuvate ja taskukohaste **piiriüleste raudteeteenuste** tagamiseks kogu Euroopas nii reisijate- kui ka kaubaveo puhul. Asjaomased liikmesriigid ei ole veel kõrvaldanud kõiki rongide veeremeid, taristut ja rongiliiklust käsitlevaid riiklikke tehnilisi ja ohutuseeskirju, mis on asendatud neljanda raudteepaketi kohaste Euroopa tehniliste kirjelduste või standarditega. Samuti peavad nad tagama juurdepääsu sellistele andmetele nagu lennu-, raudtee- või ühistranspordi sõiduplaanid ja piletihinnad, kasutades ühiseid ELi standardeid, et võimaldada Euroopa reisijatele mitut transpordiliiki hõlmavaid reisiplaneerimisvahendeid ja teenuseid, nagu veebipõhine piletimüük **mitmeliigiliste liikumisvõimaluste** puhul. Liikmesriigid ei ole veel kõiki neid kohustusi täitnud, mistõttu on komisjon algatanud kõigi liikmesriikidega rikkumismenetluse eelse dialoogi.

Asutamisvabaduse ja kapitali vaba liikumise põhimõtete jõustamiseks võimaldatakse ELi normidega asutada uusi äriühinguid, registreerida internetis uusi filiaale ning järgida piiriüleste ühinemiste, jagunemiste ja ümberkujundamiste ühtlustatud menetlusi. Komisjon viib läbi rikkumismenetlusi, et tagada äriühinguõiguse digipöörde direktiivi täitmine, kusjuures edusamme on tehtud kolme liikmesriigiga ja rikkumismenetluse eelsed dialoogid on algatatud veel seitsme liikmesriigiga. Maksustamise valdkonnas näeb EL ette **neutraalse maksustamise** ettevõtte restruktureerimise korral ja dividendimaksevood kontsernides. Komisjon algatas ühe liikmesriigi vastu rikkumismenetluse kapitali vaba liikumise rikkumise eest seoses teistesse liikmesriikidesse makstud dividendide diskrimineeriva kohtlemisega. Täitmise tagamise meetmetega käsitletakse jätkuvalt piiriüleste investeeringute ning säästu- ja investeerimiskontode diskrimineerivat maksualast kohtlemist. Riigisiseste õigusaktide tõttu kohaldatakse sageli ema- ja tütarettevõtjate direktiivi ning äriühingute ühinemise direktiivi valesti.

[27] Probleemid on seotud Hispaania kodumajapidamistes kasutatavatele pakenditele sortimisjuhiste lisamise nõuetega, Itaalia reduflatsiooniga seotud kohustusliku märgistamise tavadega ja Prantsusmaa jäätmete sortimise juhistega seotud märgistamisnõuetega.

Teatavatel juhtudel võidakse tööhõive ning teadus- ja arendustegevuse maksusoodustustele kohaldada ka põhjendamatuid geograafilisi piiranguid. Komisjon tegeleb nende puudustega mitme uue rikkumismenetluse kaudu.

Komisjon toetab meetmeid paremate võimaluste loomiseks inimestele, kes soovivad investeerida, sest see on **hoiuste ja investeeringute liidu strateegia** oluline tugisammas. Riiklike säästu- ja investeerimiskontode süsteemide[28] geograafilised ja valuutapiirangud on vastuolus ELi õigusega. **Pankade konsolideerimise** valdkonnas algatas komisjon rikkumismenetluse tagamaks, et riiklikud õigusaktid, mis käsitlevad valitsuse sekkumist pangandustehingutesse, oleksid sihipärased, proportsionaalsed ja selgelt määratletud. Komisjon kutsus rikkumismenetluse järgmises etapis jätkuvalt üht liikmesriiki üles järgima ELi panganduseeskirju ja ühtse turu vabadusi.

Tõkete vältimine

Komisjon ja liikmesriigid on samuti tõhustanud meetmeid, et **vältida takistusi kaupade ja teenuste vabale liikumisele.** Komisjon on koostöös liikmesriikidega koostanud tegevuskava,[29] et parandada ühtse turu läbipaistvuse direktiivi ja teenuste direktiivi rakendamist. Komisjon pöörab suuremat tähelepanu olukordadele, kus ühtse turu läbipaistvuse direktiivi alusel teatatud kavandatud riiklike meetmetega seoses tuvastatud ELi õiguse rikkumisi ei ole õigusakti vastuvõtmisel kõrvaldatud. Teenuste direktiivi täitmise tagamise parandamiseks on lepitud liikmesriikidega kokku konkreetsed meetmed[30].

Esmased tulemused on julgustavad: ühtse turu läbipaistvusdirektiivi alusel tehtavad proportsionaalsuse hindamised on paranenud ning teenuste direktiivi kohaste eelnõu etapis esitatavate teadete osakaal on suurenenud. Komisjon kavatseb nendele tulemustele tuginedes jätkata tihedat koostööd liikmesriikide ja sidusrühmadega ning jälgib ka edaspidi asjaomaste meetmete rakendamise mõju tõkete vältimisele ühtsel turul.

Muud poliitikavaldkonnad, kus on vaja teha suuremaid jõupingutusi

Komisjon on võtnud täitmise tagamise meetmeid, et kõrvaldada piirangud, mis on seotud käsitööteenuste osutajate, juhtide, veterinaararstide, juristide ja õigusbüroode **asutamisvabaduse ja/või teenuste osutamise vabadusega**, raamatupidajate multidistsiplinaarse tegevuse piiramisega ning apteekide ja nende tegevuse reklaamimise keeluga. Komisjon on tuvastanud ka kaupade vaba liikumise rikkumisi ja võtnud nende suhtes järelmeetmeid, sealhulgas diskrimineerivad kavad seoses biometaani hankimisega, ehitusmaterjalide ekspordipiirangud ning hinnamarginaali piirangud apteegitoodete ja toiduainete jaemüügi sektorites. Samuti on ta käsitlenud maksutõkkeid, mis mõjutavad jaemüügisektoris asutamisõigust. Selleks et **lihtsustada aruandlusnõudeid**, peavad liikmesriigid rohkem pingutama, sest nad ei ole üle võtnud lihtsustatud norme toidu ja toidu koostisosade, välitingimustes tekitatava müra, patsientide õiguste ja raadioseadmete kohta.

Finantsteenuste valdkonnas esineb mitmes sektoris endiselt märkimisväärseid viivitusi ja lünki rakendamisel, näiteks seoses kuuenda kapitalinõuete direktiivi ja kapitaliturgudega[31]. **Energeetika** valdkonnas on märkimisväärseid puudujääke taastuvenergiat, energiatõhusust ja hoonete energiatõhusust käsitlevate normide rakendamisel. **Transpordi** valdkonnas peavad teatavad liikmesriigid tegema rohkem jõupingutusi, et vähendada pikaajaliste rikkumismenetluste arvu, näiteks tunnelite ohutuse ja kontrollide ning raudteetranspordi vallas. **Digiteenuste** valdkonnas on enamik liikmesriike digiteenuste määrust täielikult rakendanud. Nelja liikmesriigi puhul on Euroopa Kohtus menetlus pooleli, tagamaks, et määratakse pädevad asutused ja neile antakse volitused

[28] Mitu liikmesriiki on seadnud investeeringute maksusoodustuste tingimuseks siseturul või omavääringus tehtavad investeeringud. Selline tingimuslikkus võib tekitada küsimusi selle põhjendatuse kohta ja võib teatavatel juhtudel lõppkokkuvõttes põhjustada piiriülest diskrimineerimist.

[29] Sealhulgas mitmesugused meetmeid, nagu ühtse turu läbipaistvuse direktiivi kohased proportsionaalsuse suunised, riiklike haldusasutuste ja sidusrühmade suutlikkuse suurendamine veebipõhiste teatamisalaste koolitusmoodulite kaudu, suurem läbipaistvus ja sidusrühmade kaasamine seoses teenuste direktiivi kohaste teadete kavanditega ning sellise mehhanismi kehtestamine, mis võimaldab sidusrühmadel teatada teatamiskohustuste võimalikest rikkumistest ühtse turu tõkete kõrvaldamise vahendi kaudu.

[30] Teenuste direktiivi eksperdirühm leppis kokku, et 2026. aastal tuleks eelnõu etapis teatada vähemalt 50 %-st teenuste direktiivi kohaldamisalasse kuuluvatest nõuetest. Varasemate aastate keskmine oli ligikaudu 20 %. 50 % eesmärk saavutati 2026. aasta esimese kolme kvartali jooksul. Jätkame liikmesriikidega koostööd, et suurendada eelteadete osakaalu pärast 2026. aastat veelgi.

[31] Näiteks direktiiv (EL) 2023/2864 – Euroopa ühtse juurdepääsupunkti direktiiv, direktiiv (EL) 2024/790 – kauplemiskoondteabe süsteem, direktiiv (EL) 2024/927 – alternatiivsete investeerimisfondide valitsejate ja eurofondide direktiivide läbivaatamine, direktiiv (EL) 2024/2811 – noteerimist käsitlev õigusakt, direktiiv (EL) 2024/2994 – Euroopa turu infrastruktuuri määruse sihipärane läbivaatamine.

kasutajate õiguste kaitsmiseks.

Siseasjade valdkonnas ei järgita ikka veel piisavalt direktiivi, milles määratletakse rahapesuga seotud kuriteod ja karistused[32]. Muret tekitab ka **liikmesriikide poolt taaskehtestatud sisepiirikontrolli** vajalikkus ja proportsionaalsus. Komisjon võtab 2026. aasta juunis vastu võetud üheksa arvamusega seoses järelmeetmeid ja arutab liikmesriikidega alternatiivseid meetmeid.

Õiguse ja tarbijate puhul esineb rakendamisel märkimisväärseid puudusi järgmistes valdkondades: keskkonna kaitsmine kriminaalõiguse kaudu, võitlus liidu piiravate meetmete rikkumise vastu, tarbijate kaitse finantsteenuste kauglepingute puhul, tarbijakrediidilepingud ja elektrooniliste tõendite kogumine kriminaalmenetluses. Endiselt on probleeme Euroopa vahistamismääruse ja kriminaalmenetluses kohaldatava kuue menetlusõiguste direktiivi rakendamisel. Pooled liikmesriigid ei võtnud õigeaegselt üle ka üldsuse osalemise vastaste strateegiliste hagide direktiivi. Vaja on täiendavaid meetmeid, et tagada **võrdõiguslikkust ja mittediskrimineerimist** käsitlevate ELi õigusnormidele täielik järgimine, näiteks seoses Euroopa ligipääsetavuse akti ülevõtmise, äriühingute juhtorganite soolise tasakaalu normide ja võrdõiguslikkust edendavate asutustega, kusjuures juba võetakse märkimisväärseid täitmise tagamise meetmeid. Liikmesriigid peavad täielikult üle võtma ka ELi uued tasustamise läbipaistvuse normid, kui komisjon jätkab toetuse andmist.

Tööõiguse valdkonnas ei ole mõned liikmesriigid veel järginud ELi norme läbipaistvate ja prognoositavate töötingimuste kohta. Neljas liikmesriigis[33] esineb endiselt probleeme seoses tähtajalise töö, osalise tööajaga töö, tööaja ja/või töötingimustega. Samuti esineb lünki **tööohutust ja töötervishoidu** käsitlevate normide rakendamisel.

Mitmes valdkonnas esineb endiselt puudusi **keskkonnaõiguse** rakendamisel ja kohaldamisel. Mõned liikmesriigid ei ole jäätmeid ja ühekordselt kasutatavat plasti käsitlevaid ELi õigusnorme ikka veel nõuetekohaselt üle võtnud, mistõttu on komisjon algatanud või jätkanud rikkumismenetlusi. Mitu liikmesriiki ei järgi endiselt linnudirektiivi ja elupaikade direktiivi[34] kohaseid ELi õigusnorme looduse kaitse ja taastamise kohta. Muud rakendamisel esinevad probleemid on seotud puudustega mõnes liikmesriigi[35] reovee kogumise ja puhastamise taristus. **Kliimapoliitika** valdkonnas on mitmel liikmesriigil raskusi heitkogustega kauplemise süsteemi reguleerivate normide ülevõtmisega.

4. Edasised sammud

Komisjon on esitanud peamistes poliitikavaldkondades **ulatusliku lihtsustamismeetmete paketi**. Nüüd on esmatähtis tagada, et nende ettepanekutega saavutataks kogu ELis kohapeal käegakatsutavaid tulemusi inimeste, ettevõtjate ja haldusasutuste heaks. ELi normide lihtsustamiseks tehtav töö on mõttekas vaid siis, kui selle mõju on praktikas tuntav: halduskoormuse vähendamise, selgemate normide, kiiremate menetluste ja tulemuslikuma rakendamise kaudu.

See eeldab pidevat **ühist institutsioonidevahelist jõupingutust**. Edusammud sõltuvad mitte ainult komisjoni ettepanekute ambitsioonikusest, vaid ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu kiirusest ja aktiivsusest nende läbivaatamisel ja vastuvõtmisel. Lihtsustamise potentsiaali säilitamine kogu õigusloomeprotsessi jooksul on oluline tagamaks, et kavandatud kasu ei lükkuks edasi, ei väheneks ega läheks kaduma. Institutsioonidevahelise töö järgmises etapis tuleks ühiselt keskenduda rohkem rakendamise mõjule ning kasutajakogemusele ja selgusele.

Samal ajal on oluline säilitada lihtsustamise **hoog**. Komisjon jätkab jõupingutusi regulatiivse tõhususe parandamiseks, nagu on sätestatud komisjoni 2027. aasta tööprogrammis, keskendudes esmajärjekorras regulatiivse korrastamise tegevuskavas kindlaks määratud prioriteetsetele valdkondadele. Lisaks rakendab komisjon lõimitud lihtsuse põhimõtteid kogu poliitikatsüklis alates kavandamisest kuni ülevõtmise, kohaldamise, järelevalve ja täitmise tagamiseni. Lõimitud lihtsuse põhimõtete järgimine ei piirdu nende vastuvõtmisega komisjonis, vaid neid tuleb järgida ka parlamendis ja nõukogus ning rakendamisel. Liidu õigusnormide kavandamisel tuleb pöörata

[32] Vaatlusperioodil algatati rikkumismenetlused kümne liikmesriigi suhtes.
[33] Hispaania, Itaalia, Kreeka ja Portugal.
[34] Kaks liikmesriiki jätsid vastu võtmata Natura 2000 alade kaitse-eesmärgid ja -meetmed, üks liikmesriik jättis määramata kaitsealad ning kaks liikmesriiki jätsid täitmata mõlema direktiivi kohased aruandluskohustused.
[35] Euroopa Kohus kinnitas, et Hispaania ei ole täitnud direktiivist tulenevaid kohustusi. Komisjon pöördus kahel juhul Portugali vastu Euroopa Kohtusse.

suuremat tähelepanu nende kumulatiivsele mõjule ja tegelikule olukorrale, millega seisavad silmitsi need, kes neid kohapeal kohaldavad.

Selle lähenemisviisi keskmes on endiselt kõigi sidusrühmade tähelepanelik **kuulamine**. Komisjon jätkab koostööd rakendamisdialoogide, tegeliku olukorra kontrollide ja muude konsultatsioonivahendite kaudu, et teha takistused varakult kindlaks, mõista praktilisi kogemusi ja võtta vajaduse korral parandusmeetmeid, kaasates mitmesuguseid sidusrühmi eri sektoritest, huvivaldkondadest ja geograafilistest piirkondadest kõigis liikmesriikides. See pidev struktureeritud tagasisideahel on oluline tagamaks, et ELi õigusaktid ja poliitikameetmed on jätkuvalt otstarbekohased ja vastavad muutuvatele vajadustele. Samuti aitab see luua tugevama tõendusbaasi tulevaste poliitikameetmete jaoks, et lihtsustada ja rakendada ELi norme ning tagada nende täitmine.

5. Lisa – Halduskoormuse vähendamine: (01.01.2025 – 31.07.2026)

Korduvate halduskulude kokkuhoid, komisjoni kavandatud (miljonites eurodes)

Seadusandlik algatus	Vastuvõtmise kuupäev	KOKKU SÄÄSTETUD	Sellest ettevõtluses	Sellest haldusasutustes
2025. aasta koondpaketid (I–X)				
I koondpakett – kestliku rahanduse koondpakett (ettevõtjate kestlikkusaruandluse direktiiv / äriühingute kestlikkusalase hoolsuskohustuse direktiiv)	26.2.2025	–4469,0	–4469,0	0,0
I koondpakett – SPIMi lihtsustamine	26.2.2025	–1210,5	–1122,9	–87,5
II koondpakett – programm „InvestEU“	26.2.2025	–1,2	0,0	–1,2
III koondpakett – ÜPP strateegiakavade rakendamise lihtsustamine	14.5.2025	–1790,1	–1580,4	–209,7
IV koondpakett – digitaliseerimine ja ühtsed kirjeldused	21.5.2025	–301,0	–301,0	0,0
IV koondpakett – väikesed keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjad	21.5.2025	–79,4	–79,4	0,0
V koondpakett – kaitsevalmidus	17.6.2025	–710,0	–702,7	–7,3
VI koondpakett – kemikaaliõigusaktide lihtsustamine	8.7.2025	–289,7	–289,6	–0,1
VII koondpakett – digivaldkonna lihtsustamise pakett	19.11.2025	–1204,7	–883,9	–320,8
VIII koondpakett – keskkonnaalaste õigusaktide pakett	10.12.2025	–890,0	–878,0	–12,0
IX koondpakett – autotööstuse alaste õigusaktide lihtsustamine	16.12.2025	–51,0	–48,5	–2,5
X koondpakett – toidu- ja söödaohutus	16.12.2025	–939,6	–278,8	–660,8
Kokku: koondpaketid (2025)		**–11936,3**	**–10634,2**	**–1302,1**
2025. aasta muud seadusandlikud algatused				
Ettepanek võtta vastu määrus – veinisektor ja aromatiseeritud veinitooted	28.3.2025	–55,9	–55,9	0,0
Tehnoülevaatuspaketi läbivaatamine	24.4.2025	–104,7	51,4	–156,1
Väärtpaberistamise määruse pakett	17.6.2025	–309,0	–309,0	0,0
ELi kosmosetegevuse määrus	25.6.2025	–32,0	–32,0	0,0
Meditsiiniseadmete elektrooniliste kasutusjuhendite rakendusmäärus	25.6.2025	–13,2	–13,2	0,0
Tubakatoodete maksustamise direktiivi läbivaatamine	17.7.2025	4,4	3,2	1,2
Komisjoni ettepanek, mis käsitleb määrust Euroopa kalandus- ja vesiviljelusstatistika kohta	30.7.2025	–1,2	0,0	–1,2
Jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamise määruse läbivaatamine	20.11.2025	–86,1	–86,1	0,0
Turgude integreerimise ja järelevalve pakett	3.12.2025	–0,1	–0,1	0,0
Narkootikumide lähteaineid käsitlevate ELi õigusaktide läbivaatamine	3.12.2025	–24,6	–16,8	–7,8

Euroopa võrgupakett – määrus ja direktiivid	10.12.2025	–2,3	–2,3	0,0
Määruse (EL) 2018/848 muutmine seoses teatavate tootmis-, märgistamis- ja sertifitseerimisnõuetega ning kolmandate riikidega kaubavahetust käsitlevate teatavate nõuetega	16.12.2025	–47,7	–45,8	–1,9
Sõiduautodele ja kaubikutele kehtivate CO_2 heite normide läbivaatamine	16.12.2025	–10,4	–11,0	0,5
Ettevõtjatele kuuluvad keskkonnahoidlikud sõidukid	16.12.2025	0,0	0,0	0,0
Meditsiiniseadmeid ja *in vitro* diagnostikat käsitlevate ELi õigusnormide sihipärane läbivaatamine	16.12.2025	–2410,4	–2410,4	0,0
Ettepanek võtta vastu määrus biotehnoloogia edendamiseks Euroopas ning direktiiv geneetiliselt muundatud mikroorganismide turuleviimise ja elundite töötlemise kohta	16.12.2025	–1185,9	–1185,9	0,0
Süsiniku piirimeetme kohaldamisala laiendamine tootmisahela järgmise etapi toodetele ja kõrvalehoidmist takistavad meetmed	17.12.2025	25,5	25,5	0,0
Kokku: muud seadusandlikud algatused (2025)		**–4253,5**	**–4088,2**	**–165,3**
Kokku: koondpaketid + muud seadusandlikud algatused (2025)		**–16189,8**	**–14722,4**	**–1467,4**
2026. aasta koondpaketid (XI–XII)				
XI koondpakett – maksustamine	24.6.2026	–1971,5	–1971,5	0,0
XII koondpakett – energiatooteid käsitlevad õigusaktid	24.6.2026	–122,7	–118,9	–3,8
Kokku: koondpaketid (2026)		**–2094,2**	**–2090,5**	**–3,8**
2026. aasta muud seadusandlikud algatused				
Küberturvalisuse 2. määrus	20.1.2026	–514,6	–513,1	–1,5
Digivõrkude õigusakti pakett	20.1.2026	–22,1	–34,7	12,6
Täiendavad parandused ÜPP teiseste õigusaktide (delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktide) kaudu	21.1.2026	–217,5	–213,3	–4,2
Ebaseaduslik relvakaubandus	26.2.2026	0,9	0,0	0,9
Õigusakt tööstuse kiirendamiseks	4.3.2026	–1288,4	1,0	–1289,4
28. režiim	18.3.2026	0,0	0,0	0,0
Tehnosiirde grupierandi määruse läbivaatamine – ELi toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 kohaldamine	16.4.2026	–5,1	–5,1	0,0
Rongireisijate õigusi ja kohustusi käsitleva määruse (EL) 2021/782 sihipärane läbivaatamine	13.5.2026	96,1	96,1	0,0
Ettepanekud mitmeliigilist broneerimist käsitleva määruse ja rongipiletite müügi määruse kohta	13.5.2026	1,5	0,0	1,5
Kiibimäärus 2.0	3.6.2026	1,3	1,3	0,0
ELi pilvandmetöötluse ja tehisintellekti arendamise õigusakt	3.6.2026	–803,8	–852,3	48,5
Europoli tugevdamine	24.6.2026	0,0	0,0	0,0
Eurojusti tugevdamine	24.6.2026	0,0	0,0	0,0
Uuesti sõnastatud maksustamisalase halduskoostöö direktiiv	24.6.2026	–1283,0	–1283,0	0,0
ELi HKSi läbivaatamine 2026. aastal	17.7.2026	5,6	5,6	0,0
Kokku: muud seadusandlikud algatused (2026)		**–4029**	**–2797,4**	**–1231,6**
Kokku: koondpaketid + muud seadusandlikud algatused (2026)		**–6123,2**	**–4887,9**	**–1235,3**

Kokku: koondpaketid + muud seadusandlikud algatused (2025 ja 2026) (kuni 31. juulini 2026)		**–22313,0**	**–19610,3**	**–2702,7**